

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 50 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 8
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg št. 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Odločitev Italije zopet odgodena Nova posredovalna akcija Roosevelta?

Dočim se vojaške priprave za vstop Italije v vojno mrzlično nadaljujejo, se vodi za kulisami živahne diplomatske akcije, da bi se preprečilo razširjenje sedanje vojne

Rim, 4. junija s. (Reuter) V Italiji se množe znaki, ki kažejo na možnost bližnjega vstopa Italije v vojno. Italijanski listi se nadalje ostro napadajo Anglijo in Francijo.

V Rimu so bili izpraznjeni mnogi vojaški objekti in vojašnice. Tudi mnogi vladni uradi so bili že preseljeni iz Rima.

Po mnogih mestih v Italiji postavljajo na javnih trgih zvonce.

Rim, 4. junija e. Dočim se v okolici Firenze in proti Korzi ki vrše veliki manevri italijanske vojske, se v notranjosti opaža gibanje italijanskih čet in mrzlična pripravljenost v vseh garnizijah. V Libiji so vojaške oblasti odredile nove vojne ukrepe. V vsej Italiji so se sprožile propagandistične akcije za aneksijo Savoje in Korzike. V samem Rimu pa se govori še vedno o miru. Veliko pozornost je zbudil članek lista »Tevere«, v katerem je poudarjeno, da je zdaj čas za skupno akcijo Italije in Nemčije za rešitev evropskega mira, in je v najkrajšem času pričakovati odločilne akcije v tej smeri.

V Londonu računajo z italijansko intervencijo

London, 4. junija (C. Z.) V teku zadnjih dveh dni je italijansko oficijelno stališče sicer nespremenjeno, toda komaj še kdo misli, da bo ostala Italija še dolgo izven vojne. V londonskih merodajnih krogih pričakujejo, da bo napadla Italija Francijo na jugu, na drugi strani pa Egipt, z namenom, da doseže Sueski prekop. To bi preprečilo za Italijo nevarnost, da bi prišla v konflikt z Rusijo.

Pred intervencijo mirovni ultimati?

Pariz, 4. jun. e. V tukajšnjih političnih krogih so prepričani, da je postala odkri-

ta italijanska intervencija neizogibna. Razširjene pa so vesti, da bo Italija pričela svojo vojno intervencijo z nekakšno predhodno mirovno ofenzivo. Seje, če bodo ti v ultimativni obliki stavljeni predlogi odklonjeni, bo sledila vojna intervencija Italije. Francija je sedaj pripravljena na sleherni možnost, da odbije italijanski napad, pa naj pride od katerekoli strani. Italija sicer trdi, da hoče izvesti intervencijo neodvisno od Nemčije, toda taka trditev nima nobenega praktičnega pomena. To so samo teorije in plod italijanskih diplomatskih manevrov.

New York, 4. junija e. (Reuter) Glede na vesti, da je pričakovati po končani flandrijski bitki nemško-italijansko mirovno ponudbo, oziroma ultimativni mirovni predlog s strani Italije, so v tukajšnjih diplomatskih krogih mnenja, da bosta Nemčija in Italija sprožili mirovno ofenzivo ločeno, to je, posebej proti Franciji in posebej proti Angliji, ker sta po dogodkih v Flandriji trije francoska in angleška vojska ločeni.

Sporazum Italije in Vatikana?

London, 4. jun. (C. Z.) V tukajšnjih političnih krogih pripisujejo veliko važnost govoru, ki ga je imel papež pred kardinalskim kolegijem. Posebno pozornost je zbudilo dejstvo, da papež v svojem govoru ni apeliral za ohranitev mira, temveč samo za human način bojevanja. Ta papežev govor je v močnem nasprotju s prejšnjimi papeževimi izjavami. Iz tega sklepa, da se je posrečilo italijanski vladi premagati nasprotje Vatikana proti vstopu Italije v vojno.

London, 4. junija (C. Z.) »Evening Standard« prinaša poročilo svojega dopisnika iz Rima, ki pravi, da je Italija popolnoma pripravljena za vojno.

Italijani v Londonu že čakajo

London, 4. jun. e. Londonski radio poroča, da so novinarji zastavili neki višji osebi v italijanskem poslanstvu vprašanje glede odhoda oseba italijanskega poslanstva v Rim. Dobil so odgovor, da člani italijanskega poslanstva v Londonu nimajo namena odpotovati v Rim.

London, 4. jun. (C. Z.) Med italijanski-

mi krogi v Londonu ni opaziti nobenega vznemirjenja. Italijanski novinarji so še vedno v Londonu.

Angleški poslanik pripravljen na odhod

New York, 4. jun. e. Rimski dopisnik agencije »United News Service« javlja, da je angleški veleposlanik v Rimu sir Percy Lorraine pripravljen vsak trenutek zapustiti Rim.

Za danes napovedana odločilna seja vlade nenadno odgodena Ogromna senzacija v Rimu — Ugibanja o ozadju te odpovedi

RIM, 4. junija. e. Ogromno senzacijo v vseh političnih in diplomatskih krogih v Rimu je zbudila danes vest iz običajno zelo dobro informiranih krogov, da je za danes napovedana seja italijanske vlade, ki naj bi sklepala o vstopu Italije v vojno, nenadno odpovedana. V dobro obveščenih krogih zatrjujejo, da je bila seja ministrskega sveta odgodena zaradi tega, ker je v teku novo mirovno posredovanje. Prezident ameriških Zedinjenih držav Roosevelt, ki je bil zadnje dni v neprestanih zvezah z glavnimi evropskimi prestolnicami, je poslal Mussoliniju nove posredovalne predloge v cilju, da prepreči

vstop Italije v vojno in s tem nadaljnje razširjenje vojne na druge države. Prezident Roosevelt še vedno upa, da bo Italija ostala izven sedanjega spopada. Po teh informacijah je tudi angleška vlada še vedno pripravljena na pogajanja in je voljna staviti Italiji konkretne predloge glede rešitve vseh spornih vprašanj.

Hull demantira

Washington, 4. junija AA. (Havas) Zunanji minister Cordell Hull je izjavil, da mu ni ničesar znano o tem, da bi Bela hiša proučevala kake predloge za sklenitev mira v Evropi. Hull je dodal, da govori tudi v imenu Roosevelta.

Nemci bombardirali Pariz

Napad je izvršilo 250 do 300 nemških letal — Po dosedanjih ugotovitvah je bilo 48 ljudi ubitih, 149 pa ranjenih — Bombe so porušile 97 stanovanjskih hiš, štiri šole in eno bolnišnico ter povzročile 61 požarov — Ameriški veleposlanik Bullitt slučajno ušel smrti

Pariz, 4. junija. br. (Havas) Včeraj popoldne so se pojavila nad Parizom v velikem številu nemška letala ter so bombardirala Pariz in okolice. Več bomb je padlo v središču mesta, po večini pa so padala na pariški predmestja, kjer so porušila mnogo stanovanjskih hiš.

Pariz, 4. junija. s. (Havas) Letalski alarm v Parizu je bil dan včeraj ob 13.45, ko je bilo javljeno, da se sovražna letala bližajo mestu. Napad sam je pričel nekaj minut pozneje. Med bombami, ki so jih metala nemška letala, so bile tako zažgalne, kakor tudi velike eksplozivne, težke po 100 kg. V Parizu samem je bilo povzročenih 13 požarov, v predmestjih in okolici pa 48. Skupno je bilo poškodovanih ali porušenihih okoli 100 hiš. Osebe, ki so bile pri napadu ubite ali ranjene, so bile daleč od vsakega vojaškega objekta.

Pariz, 4. jun. s. (Reuter) Število smrtnih žrtev včerajšnjega letalskega napada na Pariz in okolice je po uradnih podatkih sedaj naraslo na 48. Ranjenih je bilo 149 oseb. V napadu je sodelovalo okoli 250 do 300 nemških letal, ki so vržla nad 1000 bomb vseh kalibrov tako zažgalnih, kakor tudi eksplozivnih.

Letala so zaradi varnosti letela izredno visoko in zato niso mogla dovolj previzno meriti pri bombardiranju. Francoska protiletalska obramba je sestrelila 17 letal. Število nemških izgub pa je bilo morda celo večje. Napad sam je trajal nad eno uro. V pariških predmestjih je bilo porušeno in od bomb 91 poslopij, med njimi štiri šole in ena bolnišnica. V Parizu samem so bombe porušile 6 zgradb, povzročile pa so tudi v mnogih drugih zgradbah požare.

Ko je bil dan letalski alarm, se je prebivalstvo zelo disciplinirano pokorilo odredbam. V treh minutah po prvem alarmu so bile vse ceste v Parizu prazne, podzemeljske železnice so takoj ustavile obrat in tudi borza je takoj nehala poslovati. V času napada je funkcionirala reševalna služba hitro in brezhibno. Žrtev napada bi bil skoro po taji ameriški veleposlanik Bullitt, ki je bil ravno na kosilu pri francoskem letalskem ministru Laurent Eynacu. Neka bomba je

padla na streho jedilne dvorane, samo en in pol metra od mesta, kjer je sedel Bullitt. Bomba k sreči ni eksplodirala. Tudi v okolici poslopja je padlo več bomb. Nato so vsi navzoči zbežali v najbližje zaklonišče. Veleposlanik Bullitt je ostal pri napadu popolnoma nepoškodovan. Nekaj drugih oseb v bližini je bilo ranjenih od drobcev bomb in stekla. Bullitt je ta dogodek takoj brzojavno sporočil svoji vladi v Washington.

Washington, 4. junija e. (Reuter) Ameriški veleposlanik v Parizu Bullitt je poslal svoji vladi po kablogramu izbrpno poročilo o bombardiranju Pariza. Veleposlanik Bul-

litt je sporočil, da je bil ob bombnem napadu nemških bombnikov na Pariz na kosilu pri francoskem letalskem ministru Eynacu. Ko so sirene napovedale prihod sovražnih bombnikov, pravi Bullitt, se nam je zdelo nemogoče, da bi se nemški bombniki drznili napasti sam Pariz. Namesto, da bi stekli v zaklonišče, smo pobegli na balkon. Tedaj pa so že začele padati bombe okoli poslopja in ena nemška bomba je padla na streho sprejemnega salona, ne da bi eksplodirala. Skozni ploho razbita stekla in porušena ometa smo tedaj pobegli v kletno zaklonišče. Dva avtomobila,

Zavezniški bombniki nad nemškimi mesti

Bombardirali so železnice, letališča in skladišča petroleja ter razne druge vojaške objekte

Pariz, 4. jun. e. (Havas) Ministertvo za letalstvo je sredi izdalo sledeči komunikat:

V noči med 2. in 3. t. m. so naši težki bombniki bombardirali številna nemška letalska središča v Nemčiji. Zavezniška letala so odvržla nad 30 ton eksploziva. Na severni fronti je naše letalstvo bombardiralo sovražne motorizirane kolone in jim prizadejalo hude izgube. Naše izvidniško letalstvo je z uspehom opravilo svojo nalogo in so se vsa letala s številnimi posnetki važnih sovražnih vojaških objektov vrnila na svoja oporišča. Včeraj popoldne so naša lovska letala z uspehom napadla eskadriljo nemških letal. Boj je bil hud, uničenih je bilo veliko število sovražnih letal. V pariškem področju je bilo včeraj popoldne sestreljenih 16 nemških letal.

London, 4. jun. e. (Reuter) Pri bombardiranju vojnih objektov v Nemčiji je bilo preteklo noč poškodovanih več važnih železniških prog. Na večjih kolodvo-

rih v jugozapadni Nemčiji so naša letala bombardirala voznece vlake. Naši bombniki so izvedli tudi nekaj napadov na nemška letališča v Rotterdamu. V bližini Aachna so naši bombniki z uspehom napadli kolono nemških oklopnih vozil.

London, 4. jun. s. (Reuter) Angleška in francoska letala so včeraj nadaljevala z napadi na vojaške objekte v Nemčiji. V noči od nedelje na ponedeljek so bombardirala angleška letala več letališč, petrolejskih skladišč in drugih strateško važnih objektov v Nemčiji. Pri Aachnu je bila uničena nemška oklopna kolona. Dalje so bili bombardirani vojaški objekti v Osnabrücku, Hammu, Weselu ter v Rotterdamu in Deventru na Nizozemskem.

London, 4. jun. s. (Reuter) Nemška letala so zopet pričela z napadi na angleške ribiške ladje. Z bombami in strojnimi je bilo napadenih 14 takih ladij iz Grimsbyja.

Angleži zahtevajo zob za zob

London, 4. junija. AA. (Havas) Bombardiranje Pariza je povzročilo v Londonu veliko ogorčenje, če tudi Nemci trdijo, da so bombardirali samo letališča in vojaške objekte. Bombe so padle v mesto ter ubijale civilne osebe. Angleži žele enak odgovor zaveznikov, to je bombardiranje nemških mest. Naglasajo, da morajo Nemci plačati ta uničevanja. Ni treba imeti oziroma niti na industrijska mesta, niti na mesta umetniške vrednosti.

Santiago de Chile, 4. jun. AA. (Havas). Bombardiranje Pariza je razburilo toliko bolj prebivalce republike Chile, ker je bomba zadela tudi poslopje svetnika čilsekga poslanika v Parizu.

Pomoč Kanade

Ottawa, 4. junija s. (Reuter) Namestnik kanadskega obrambnega ministra Duncan je sporočil, da bo Kanada poslala Angliji takoj ojačenja, tako v bombnih in lovskih letalih, kakor tudi v letalskem osebju. Večje število bombnikov je bilo že te dni poslanih v Anglijo. Kanada bo nadaljevala s sistematičnim vezbanjem letalcev in jih bo potem sproti pošiljala v Anglijo.

Letalski napad na Narvik

London, 4. junija. AA. (Reuter.) Z bojišča na Norveškem poročajo, da je 17 nemških letal bombardiralo Narvik z eksplozivnimi in zažgalnimi bombami. Velik del mesta je uničil požar. Zavezniškim letalom se je po dolgi borbi posrečilo pregnati nemška letala, ter jih več sestreliti. To vest potrjuje tudi norveška brzojavna agencija.

London, 4. junija. AA. (Havas.) Na odseku pri Narviku je bilo v teku 1. in 2. maja zbitih 6 nemških letal.

Egipt neomajno na strani Anglije

Kairo, 4. jun. s. (Reuter.) Egiptski ministri predsednik Ali Mahara paša je izjavil, da bo Egipt v primeru potrebe izpolnil svoje obveznosti iz angleško-egiptske zvezne pogodbe ter je poudaril, da je sodelovanje med Anglijo in Egiptom danes ožje nego kdajkoli prej. Po vsem bližnjem vzhodu se nadaljujejo izredni varnostni ukrepi. V Palestini je bila odredjena do nadaljnjega obvezna zatemnitev. Tudi na Cipru so stopile v veljavo izredne uredbe.

Borzna poročila

Curtis, 4. junija. Beograd 10, Pariz 8.10, London 14.30, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Stockholm 106.25, Sofija 4, Bukarešta 2.25.

Istočasni napad na Pariz in London!

Napovedi o novi nemški ofenzivi — Nemci pripravljajo težko topništvo na obali Kanala

Rim, 4. jun. e. Italijanski radio je objavil vest iz Berlina, da se pripravlja nova velika nemška ofenziva v Flandriji. Nemške vrhovno poveljstvo je demantiralo vesti, ki so jih objavile nekatere tuje agencije, da je določeno za nemško vojsko po sedanjih operacijah nekakšen odmor. Nemška vojska bo nadaljevala započeto akcijo in jo vodila nepretrgoma ter se pripravljala za nov udarec, ki naj bi popolnoma zlomil odpor Anglije in Francije.

Pariz, 4. jun. e. Po sročnih poročilih se Nemci pripravi svojo težko artilerijo na obalo Rokavskega preliva in jo namestili med mestoma Abbevilleom in Calaisom. Nekaj edinic svoje težke artilerije so postavili tudi v okolici Boulognea. Po gibanju in koncentraciji nemških čet sodijo francoski vojaški strokovnjaki, da pripravljajo Nemci istočasen napad na Pariz in London.

Berlin, 4. junija. AA. (DNB). V zadnjih 24 urah v Angliji in Franciji skrbno komentirajo vprašanje, kaj bo Nemčija ukrenila po končanih borbah pri Dunkerqueu, katerih zadnjo zaščitno točko zavezniški žilavo branijo. Merodajna vojaška mesta zatrjujejo DNBu, da bo Nemčija vojno, ki sta ji jo Francija in Anglija vsilili, nadaljevala do popolne zmage nad obema državama. Čudno je, pravi to sporočilo, kako si nasprotna propaganda razbija glavo, ali je morala nemških čet še dovolj močna za nadaljevanje napada, ali je nemški material po dosedanjih ofenzivi dovolj odporen itd. Iz vsega tega se da sklepati na zaskrbljenost, ali ne bodo v kratkem Nemci nadaljevali z močnimi napadi proti zaveznikom. Nasprotna propaganda se bavi z vsemi mogočimi nameni nemškega vodstva, toda Angleži in Francozi ne poudarjajo niti ene besede o tem, kaj bodo storili zavezniški s svoje strani, da rešijo položaj in da uničijo Nemce, ki so vdrli v Francijo. Če nemško vojno poročilo pravi, da se v ujetništvu nahaja 330.000 Francozov in Angležev, potem je to res veliko število. Spomniti se je treba, da je v bitki pri Tannenbergu, ki je bila avgusta 1914, bilo ujetih 93.000 vojakov in da je v bitki

ob Visli septembra 1939 padlo v roke 177 tisoč poljskih vojakov. Ta dva rezultata so svoj čas smatrali za velika. Ob tej priliki se ne sme pozabiti, da je treba v skupni rezultat sedanje ofenzive na zapadu vštetiti tudi ujetnike nizozemske in belgijske armade. Kot rezultat borbe treh tednov se navaja, da je bilo skupno ujetih 1.200.000 mož in to 400.000 Nizozemcev, 500.000 Belgijcev ter 300.000 Angležev in Francozov. Žilavi odpor pri Dunkerqueu v ničemer ne spreminja doseženega rezultata. Po prvi fazi velike nemške ofenzive na zapadu poskušajo nasprotna propaganda prepričati svet o dozevnih težavah nemškega vodstva. Ob tej priliki se stalno ponavlja trditev, da nemške čete trpijo zaradi pomanjkanja živeža. Vsak vojak ve, da je treba za čete, ki vršijo operacije, skrbeti in to tako glede živeža kakor glede municije in pogonskega materiala. Nemci preskrbujejo svoje čete z motoriziranimi enotami. Te enote so pripravljene tudi z orožjem zagotoviti, da se njihova naloga točno izvrši.

Obrambni ukrepi v Angliji

London, 4. junija. (Reuter) V okviru ukrepov proti sovražnim padalcem so bili sedaj po vseh cestah v Angliji odstranjeni kazipti tako, da je padalec v primeru pristanka onemogočena orientacija. Posebni prostovoljski odredi proti padalcem, ki so bili šele nedavno osnovani, že vsako noč redno vrše svojo dolžnost. Prihodnje dni bo oddelke inspicirali poveljniki domače vojske general Ironside. Notranje predele v Angliji na Škotskem in v Walesu ne sme noben tujec brez posebnega pismenega dovoljenja. V teh predelelih je tujcem prepovedano delati fotografije posnetke in uporabljati daljnogled.

Inserirajte v „Sl. Narod“!

Dunkerque se še vedno brani pred napadi

Prevoz čet se nadaljuje — V Dunkerqueu so samo še mali zaščitni oddelki

London, 4. junija e. (Reuter) Svojnici komuniste angleške admiraltete pravi, da so bile operacije, ki so jih zavezniški vodili v teku preteklega tedna največje in najtežje kombinirane vojne operacije v zgodovini vojne. Večji del angleških in francoskih čet iz severne Francije se je srečno vrnil v domovino. Kako se je to zgodilo, bo pojasnilo posebno poročilo pristojnih oblasti. To poročilo bo, ko bo objavljeno, prenetilo ves svet. Pojasnjeno bo, kako je bilo mogoče spraviti na varno toliko vojsko, kljub neprestanemu in intenzivnemu napadanju sovražnikovih letal in artilerije. Ta operacija je uspela samo zaradi tesnega sodelovanja vseh vrst zavezniške vojske. Odločilno vlogo pa je igrala hrabrost in vztrajnost zavezniških čet. V operacijah so sodelovali tudi številni angleški rušilci in druge pomorske enice.

London, 4. junija s. (Reuter) Evakuacija zavezniških čet iz Dunkerquea se še vedno nadaljuje. Deloma prevažajo čete angleške ladije v Anglijo, deloma pa francoske ladije v francoske luke. Razen podatkov, ki jih je dal v svojem govoru vojni minister Eden, ni še nobenega uradnega poročila o evakuaciji Dunkerquea. Pač pa pričakujejo, da bo podal izčrpan poročilo danes popoldne v spodnji zbornici ministrski predsednik Churchill.

London, 4. junija (C. Z.) Včeraj so se zavezniške čete iz Dunkerquea še nadalje izkrcavale v Anglijo. Zavezniška vojska sledi ko prej trdnosti obrambe postojanke okoli Dunkerquea. Ob Sommi in Aisni se je pričela že nova faza vojne. Nemci so podzveli na več točkah nove napade na francoske obrambne postojanke.

London, 4. junija s. (Reuter) Z izgubo treh nadaljnjih rušilcev pred Dunkerqueom, ki je bila javljena v sročnem komunikacijah, se so povečale izgube angleških rušilcev v teku sedanje vojne na 20. Rušilec »Keith« je imel 1400 ton. »Bazilisk« 1360 ton in »Havant« 1340 ton. Izmed 24 manjših pomožnih ladij, katerih izguba je istotako javila sročni admiralteta, se je med tem neki minonoscec, ki so ga pogrešali in smatrali za izgubljenega, vrnil v Anglijo.

Berlin, 4. jun. e. DNB je sročni objavil, da je zavezniško brodogradništvo v glavnem zapustilo vode pred Dunkerqueom, toda ostane zavezniških čet se še nadalje trdovratno upira okoli Dunkerquea.

Tudi Calais se še vedno drži

London, 4. jun. e. Uradno potrjujejo, da nudi angleška posadka v stari trdnjavi v Calaisu še nadalje odločen odpor nemškim četam, ki so zavzele mesto Calais. Utrdne starega gradu v Calaisu, ki je bil zgrajen leta 1641, so odlično zaklenile proti sovražnim napadom iz zraka. Živila in municija dobiva junaška posadka s pomočjo letal.

Poslanica kralja Jurija

London, 4. junija AA. (Reuter) Kralj Jurij je poslal vojski tole poslanico: Želim izraziti svoje občudovanje za izredno junstvo, ki sta ga pokazali naša vojska in trgovinska mornarica o priključni evakuaciji angleškega ekspedicijskega zbora iz severne Francije. Tako težke operacije so se mogle izvršiti samo zaradi sijajnega vodstva in nezlomljivega duha vseh treh vrst orožja. Za to uspeh, ki je večji kakor smoto mogli pričakovati, se moramo zahvaliti v prvi vrsti mornarici in letalstvu. V tem sijajnem podvigu, pri katerem imajo naši zavezniški Francozi velik delež, se je boletstvo v duši spominilo izgub onih hrabrih mož, zaradi katerih postrtovanost se je ta katastrofa končala s triumfom.

Napad na bolniško ladj

London, 4. junija. AA. (Havas). Sporoča se, da so tri nemška letala bombardirala 12-krat bolniško ladj »Paris« (1800 ton) in da so na posadko, ki je v čolnih zapuščala ladj, streljala s strojnimi. Potniki se neki vlačilec pripeljal v neko luko ob jugovzhodni Angliji.

Zasluge francoske vojne mornarice

Pariz, 4. junija AA. (Havas) Francoska mornarica, ki je v minuli svetovni vojni pokazala nenavadno sposobnost, nadaljuje svojo slavno tradicijo tudi v teku sedanje vojne. Pod nenavadno težkimi pogoji ter pod stalnim bombardiranjem s strani sovražnih letal je francoska mornarica izvršila te tri naloge: 1. je francoska mornarica preskrbelja z živcem severno armado, 2. ona je evakuirala veliko število zavezniških čet in 3. ona je učinkovito branila vkrčevanje čet pri Dunkerqueu. Ogronomnega dela se je udeležilo čez 100 torpedov, zbiralec min in ladij vseh vrst, ki so ne glede na bombardiranje, točno izvršile svojo dolžnost. Za prevoz čet so uporabili čez 200 ladij. Zadržanje francoskih pomorcev je bilo v resnici junaško. Vsak dan so se v dnevnih poveljih nahajala imena onih, ki so se pri operacijah posebno odlikovali.

Italijansko poročilo o izgubah

Nekje ob Renu, 4. junija AA. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da je dobil na pristojnem mestu obvestilo, da je o priključni vkrčevanja zavezniških čet pri Dunkerqueu utonilo v morju okoli 40.000 zavezniških vojakov. Te izgube so prisilile vrhovno poveljstvo z vojskovanjem, da pohite z vkrčevanjem čet, ki ga nemški bombniki učinkovito ovirajo.

Komentarji tiska

London, 4. junija AA. (Reuter). Listi komentirajo podvige zavezniških kopnenih, pomorskih in zračnih sil o priključni umika iz Flandrije ter vkrčevanje v Dunkerqueu. »Times« prinaša uvodnik pod naslovom

»Anabazis«, v katerem pravi, da je kapitulacija kralja Leopolda nudila možnost za eventualno uničenje angleške armade. List pravi, da je odstranitev te nevarnosti v tako kratkem času pokazala veličino angleške armade. List omenja nemške trditve, da je angleška vojska obkoljena ter pravi, da je to naravno pojmovanje na-

Nova pooblastila Rooseveltu

da lahko izda vse potrebne ukrepe za okrepitev državne obrambe

Washington, 4. junija. AA. (DNB) Predsednik odbora za vojaške zadeve v predstavnem domu May je vložil zakonski predlog, na osnovi katerega se Roosevelt pooblasti, da uporabi za državno obrambo vojne rezerve kot na primer člane nacionalne garde, rezervne vojake, itd., v času, ko kongres ne zaseda, to je do januarja prihodnjega leta, če bi za državo nastopil resen položaj. Kakor je znano, je Roosevelt lani zahteval pooblastilo, da sme nacionalno gardo preurediti za aktivno službo, če bi to smatral za potrebno. Senat je sprejel zakonski predlog, ki pooblašča vlado zvišati tonazno ameriške

vojnne mornarice za 11 odst. Ta zakonski predlog predvideva tudi zgraditev 4.500 letal, ki bodo služila potrebam pomorskih enot.

Predsednik odbora za zunanje zadeve pri narodnem predsedništvu je dogotovil zakonski predlog, na osnovi katerega Združene države ne bodo pristale na to, da bi odstopile katerikoli del zapadne hemisfere kakšni tretji državi izven Amerike. Ta zakonski predlog podpira tudi zunanje ministrstvo. Enak predlog bo senatu predložil predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve Pittmann.

Ameriške avtomobilske tovarne bodo izdelovale letala za zavezniške Dalekosežna pobuda ameriške vlade

Washington, 4. junija. AA. (Havas). Finančni minister je izjavil predstavnikom tiska, da je v interesu Zedinjenih držav, kakod tudi v interesu zavezniškov imel razgovor s Fordom in drugimi lastniki avtomobilskih tovarn. Njegova želja je, da se doseže med tovarniarji sodelovanje ter da se preuredi za izdelovanje letal. Vsi so to sodelovanje obljubili ter se proučuje sedaj nova vrsta motorjev, ki naj bi se izdelovali v velikih serijah. Znan avtomobilski tovarnik »Ford«, »Chrysler«, »Stude Baker« in »Fiat« so bile pozvane, naj izdelujejo letalske motorje, tovarna »General Motors« pa je bila pozvana, naj razširi svoje tovar-

ne letalskih motorjev. Morgenthau je dejal, da so se vse omenjene tvrdke opredelile za gornji predlog. Smatra tudi, da se zaradi tega ne bo zmanjšala proizvodnja avtomobilov, pač pa se bo silno pospešila dobava letal zavezniškom.

45.000 novih pilotov

Washington, 4. jun. s. (Reuter). Ameriška vlada je izdala načrt, na podlagi katerega se bodo mogli tudi civilisti izvežbovati za vojaške pilote. Po tem načrtu bo 1. julija prihodnjega leta dobila Amerika 45 tisoč novih pilotov.

Ameriške sankcije proti Japonski

Amerika je ustavila ves izvoz sirovin za narodno obrambo - Japonci o dalekosežnosti tega ukrepa

Tokio, 4. junija. AA. (DNB) Agencija Domei izve, da je ameriško zunanje ministrstvo sporočilo japonskemu veleposlaniku v Washingtonu, da bodo Zedinjene države ustavile izvoz sirovin, potrebnih za narodno obrambo in da bo ta ukrep veljal za vse države. Prepoved izvoza bo veljala tudi za izvoz strojev, letal, cinka, gume, železa, mangana in kroma. Agencija Domei pravi, da bo Japonska glede tega ameriškega stališča zavzela v kratkem svoje stališče.

»Asahi Sinbun« razpravlja o ameriškem embargu proti Japonski ter pravi, da uradni krogi v Tokiu smatrajo, da ne ameriške ukrepe za mnogo dalekosežnejše od

moralnih sankcij. Ti ukrepi imajo pomen velikega embarga. Očitno je, pravi list, da je ameriška vlada odločena ubiti z enim udarcem dve muhi na ta način, da zvišuje preskrbo zapadnih veselij z vojnimi materiali, istočasno pa omejuje pošiljanje vojnega materiala Japoncem, da bi s tem zadel kontinentalno politiko Japonske. Zaradi tega bodo nastale nove težave v ameriško-japonskih trgovinskih odnosih. Japonska vlada spremlja z največjo pozornostjo zadržanje Amerike. Japonska namerava podvzeti gotove protiukrepe ako bo Amerika v resnici začela izvajati napovedani embargo.

Politika Rumunije: obramba miru

Izjava novega rumunskega zunanjega ministra ob prevzemu dolžnosti

Bukarešta, 4. junija e. Rador javlja o prevzemu dolžnosti in poslov novega rumunskega zunanjega ministra Gurguta. Ob tej priliki je sprejel novi zunanji minister večeraj popoldne predstavnik tiska. Ob navzočnosti prejšnjega zunanjega ministra Gafencu, ki je prvi pozdravil novega zunanjega ministra, izjavljajo, da je prepričan, da bo novi zunanji minister nadaljeval rumunsko zunanjo politiko v dosedanjih smereh, ker je od take politike odvisna varnost Rumunije. Vse se mora zediniti za vodenje take politike po navodilih samega vladarja. Novi zunanji minister Gurgutu se je zahvalil Gafencu in med drugim izjavil:

Obramba miru in neodvisnosti države v okviru politike miru v sami državi in v odnosih zlasti do naših sosedov, to je naš stalni cilj. Ta politika zahteva razumevanje in prilagajanje, ker jo narekujejo življenjski interesi naše države, njen geografski položaj, kakor tudi naš zgodovinski razvoj. Gospodarski činitelji stoji danes v prvi vrsti vsake politike. Oni se morajo zavedati svoje odgovornosti v sedanjem položaju. Prepričan sem, da bo vsa javnost z menoj in mojimi sodniki sodelovala enako, kakor z mojimi predniki.

Švicarsko-nemška trgovinska pogajanja

Bern, 4. junija. AA. Švicarsko-nemška trgovinska pogajanja, ki so se vršila v Berlinu, so začasno prekinjena, da bosta obe delegaciji imeli priložnost konzultirati vsaka svojo vlado, preden se odločita za končne predloge. Pogajanja se bodo prav v kratkem nadaljevala.

Duff Cooper v Parizu

Pariz, 4. jun. s. (Reuter) Angleški propagandni minister Duff Cooper je prispeval večeraj v Pariz na posvetovanje s francoskim propagandnim ministrom. Danes popoldne je imel po radiu govor za angleške radioposluslce. Poudaril je važnost angleško-francoskega sodelovanja v sedanjem trenutku, zlasti tudi sodelovanja na propagandnem polju. Dalje je omenil današnji letalski napad na Pariz, prvi v sedanji vojni, in dejal, da se je nahajal s 30 gosti med njimi dvema francoskima ministroma, ravno pri kosilu v nekem hotelu, ko je bil dan letalski alarm. Poneke si je oždel razdejanja, ki so jih povzročile bombe v predmestjih.

800 let Portugalske

London, 4. junija s. (Reuter) Na banketu angleško-portugalske lige je govoril danes popoldne zunanji minister lord Halifax. Sporočil je v svojem govoru, da bo Anglijo na svečanostih v proslavo 800-letnice portugalske samostojnosti, ki bodo koncem meseca v Lizboni, zastopal v imenu kralja Jurija Kentski vojvoda. V njegovem spremstvu bosta med drugimi admiral lord Chatfield in maršal Birdwood. Lord Halifax je v svojem govoru nadalje poudaril posebno važnost angleško-portugalske zveze, ki obstoji že pet in pol stoletja ter je preživela vse krize v Evropi. V tem oziru tudi v sedanjem trenutku ni nobene spremembe. Na koncu govora je zunanji minister izrekel napitnico na čast Portugalske.

Lordu Halifaxu je odgovoril portugalski poslanik dr. Monero, ki je izrekel za hvalo portugalske vlade za udeležbo člana kraljeve rodbine pri svečanostih v Lizboni. Zahvalil se je za počastitev tudi v imenu brazilskih in španskih poslancev.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Konec stavke stavbnega delavstva

Ljubljana, 4. junija. Stavka stavbnega delavstva, ki se je začela 24. maja in se je razširila skoraj na vse večje kraje v Sloveniji, je bila danes končana. Zastopniki delodajalcev in delavstva so imeli včeraj do 10. roka za sklenitev nove kolektivne pogodbe; če bi do tega roka pogodbe ne sklenili, bi ban sam predpisal nove meze. Zato so se včeraj sestali in prišlo je do sporazuma, ki so ga podpisale vse delavske strokovne organizacije in zastopniki delodajalcev. Novi sporazum velja za vso dravsko banovino.

Po novi kolektivni pogodbi, ki stopi v veljavo danes, so bile zvišane meze za

zidarje v prvih treh krajevnih razredih, namreč za večje kraje, kjer je draginja največja, za 75 par na uro, v četrtem in petem krajevnem razredu pa za 50 par. Za pomožno delavstvo so bile urne meze zvišane v prvem krajevnem razredu za 90 par, v drugem in tretjem za 75 par, in v četrtem in petem za 50 par. Nadalje je bilo sklenjeno, da bodo meze zvišane še za 25 par za vse kategorije delavstva in v vseh krajevnih razredih letos 30. avgusta. Veljavnost pogodbe bo razširjena tudi za severni del banovine, za področja delodajalskih združenj, ki včeraj niso bila zastopana na pogajanjih.

Gibanje živilskih cen v Ljubljani

Ljubljana, 4. junija. Tudi v drugi polovici maja je prišlo do nekaterih sprememb cen živiljskih potrebščin, tako da opazimo precej razlik med zadnjim in sedanjim uradnim seznamom mestnega tržnega urada. Izkaze o tržnih cenah sestavljajo vsaki 14 dni, 1. in 15. v mesecu. Nekatero novejšo razliko v cenah nas zanimajo predvsem zato, ker je ban v drugi polovici maja maksimalni mesne in krušne cene.

Ne vemo, kako so maksimiranje mesnih cen razumeli mesarji v Ljubljani. Znano pa je za Zagreb, kjer so bile tudi — že prej kakor pri nas — maksimirane cene, da je zbudilo precej hrupa med občinstvom, ko so nekateri mesarji navili vse cene mesa natančno do maksimalno dovoljene višine, kakor da je prepovedano prodajati ceneje, četudi so bile cene pred maksimiranjem nižje. Za Ljubljano samo navajamo prejšnje in sedanje cene po uradnih izkazih.

Sredi maja je bilo goveje meso I. vrste v Ljubljani po 12 do 16 din kg. Ban je predpisal, da goveje meso prve vrste sprednji del ne sme biti dražje kakor po 14 din, zadnji del pa 16 din, a priklada sme znašati do 25 odst. kosti, za pljučno pečenko pa velja ta cena brez kosti. Izkaz cen od 1. junija izkazuje nekoliko višje cene mesa, natančno tako visoke kakor zmesa predpisani maksimum, kakor da meso ne sme biti cenejšo od maksimiranih cen. Govedina II. vrste je bila sredi maja po 10 do 12 din, zdaj je po 12 do 14; govedina III. vrste so prodajali pred tedni po 8 do 10 din kg, zdaj jo prodajajo po 10 do 12 din. Pri tem je pa zanimivo, da je bila letina pred maksimiranjem nekoliko dražja: I. vrste po 14 do 18 din, zdaj je po 14 do 16. Malo je cenejša tudi svinjina. Pred maksimiranjem je bila po 20 do 22 din prvovrstna. Maksimalna cena je bila dovoljena 16 do 18 din kg za vse kraje v banovini. V Ljubljani so pa dovoljene še dinar višje cene, to se pravi, da sme znašati najvišja cena 19 din. Svinjina II. vrste je bila pred maksimiranjem po 16 do 18 din, zdaj je po 17. Pljuča so bila prej po 10 din, zdaj so po 11 (tudi za nje velja, da smejo biti v Ljubljani dinar dražja); jeta so prodajali po 14, zdaj so dinar dražja. Cenejša so pa ledvice, ker je dovoljena

maksimalna cena le 19 din, med tem ko so jih prej prodajali že po 22 din. Razlika je zopet pri cenah slanin in masti. Slanina in mast sta za dinar dražji, torej prav toliko, kolikor smejo biti v Ljubljani višje cene. Pred maksimiranjem je bila domača slanina po 18 din, zdaj je po 18 do 21 din. Slanina hrvaških prasičev je bila vselej nekoliko dražja od domače. Pred maksimiranjem so jo prodajali po 20 din, zdaj je pa po 20 do 21. Najvišja cena masti sme znašati v Ljubljani 23 din kg. Pred maksimiranjem je bila mast po 21 do 22 din, med tem ko je zdaj po 22 do 23, torej dražja, kakor da je predpisana minimalna in ne maksimalna cena.

Cene mlečnih izdelkov in jajc so ostale nespremenjene.

Beli kruh je za 10 par cenejši pri kilogramu: pred tedni je bil po 5,5, zdaj je po 5,4 din kg. Polbeli je bil po 5,1, zdaj je po 4 do 5. Črna so prodajali po 4,9, zdaj je po 4,5. Konzumenti sami pa zelo težko nadzirajo ceno kruha, četudi vedo, kakšne smejo biti najvišje cene, ker peki pri spremembi cen zmanjšujejo ali povečujejo kose — hlebce ali struce — kruha, kupec pa plača vedno enako, dinar, 2, 3 itd. Zato ni tako enostavno ugotovljati, ali kosi kruha tehtajo dovolj in razumljivo je, da pride večkrat do sporov.

Cene specifičnega blaga so se zadnje čase še skoraj povsem ustale. Zadnji izkaz tržnih cen izkazuje le manjšo podražitev kave »Portorico«, ki je bila pred 14 dnevi po 84 do 96, zdaj je pa po 90 do 96 din kg.

Mleviski izdelki se niso več podražili, a žito, predvsem pšenica, je nekoliko dražje. Pšenica se je podražila za 10 do 20 par pri kg, na 2,3 do 3 din. Koruza je dražja 5 do 15 par pri kg.

Zelo se je podražilo zimsko sadje, jabolka, ki jih prodajajo zadnja, in sicer po 8 do 14 din kg. Precej je že črešenj, a so še vedno drage, po 8 do 14 din.

Najbolj se je pocenila zelenjava, predvsem solata. Domačo glavno solato prodajajo zdaj po 4 din kg. Uvožena povrtnina je še vedno draga. Zelo dolgo se ne poceni novi krompir, ki je še vedno po 7 do 8 din kg. Po 8 din prodajajo tudi pesa. Malo je še stročjeja fižola, zato je tudi po 20 din kg.

Poziv

vsem slovenskim obrtnikom, trgovcem in industrijcem

V okviru letošnjih otroških dni, ki se vrše z geslom: »Otrokom je treba ob velikih nesrečah najprej pomagati« in ki so v sedanjem resnem času v eminentnem interesu za zaščito otrok in mater, vas prosimo, da vzamete ta naš poziv kar najresnejše in z največjo pozornostjo:

Cas, v katerem živimo, nam narekuje najstrožjo pripravljenost. V tej pripravljenosti nikakor ne sme biti vrzeli v pogledu zaščite otrok in mater v primeru vojne. Ta zaščita mora biti organizirana tako, da ne bo niti enega otroka, niti ene matere, ki bi jim v danem trenutku ne mogli nuditi pomoči in varnosti.

Za zaščito, to je pomoč in varnost, ki naj se nudi otrokom in materam tam, kjer se bodo v primeru potrebe naselili, je treba takoj zbrati potrebni material in denarna sredstva. Zato vas prosimo, da takoj pristopite v svojem delokrogu k zbiranju materialnih in denarnih sredstev, pri čemer upoštevajte sledeče:

1) V postev prihranite predvsem: blago za ruhe, perilo, obleka, slamanjake, koci, odeje, kosi otroškega perila in obleke, obutev, nogavice, otroške košare, nahrbtniki, vreče, plašči itd. itd., dalje vseh vrst posoda, jedilni pribor, pribor za šivanje, skratka vse, kar koli se da uporabiti v sili. Vsaka najmanjša stvar je dobrodošla.

2) Vse zbrani material takoj dostavite po najkrajši poti ali našemu krajevnomu odboru unije ali pa na naslov: Jugoslovanska unija za zaščito otrok, Tyršova 23. Poslani material se bo takoj pregledal, razporedil in odposlal v kraje, kjer se bodo otroci in matere v slučaju vojne naseljevali.

3) V kolikor bi kdo ne mogel prispevati v materialni, naj prispeva v denarju. Vse v te svrhe nabrani denar takoj dostavite vašemu krajevnomu odboru unije ali pa ga nakazite po poštni polonizici št. 13882 na naslov: Jugoslovanska unija za zaščito otrok, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. Iz tega denarja se bo nabavilo izključno samo blago in oprema za otroke, da se izpopolnijo zaloge.

Apeliramo na vse slovenske trgovce, obrtnike in industrijce, da se odzovejo stodoletno. Zavedajte se, da je s tem vašim delom povezana tudi usoda slovenskih otrok in mater v primeru vojne. Zato pristopite k temu delu takoj in z največjim elanom.

Smatrate to obvestilo za naš morda zadnji poziv, da storite svojo dolžnost.

Jugoslov. unija za zaščito otrok, sekcija za dravsko banovino

Kraljica Viljemina ostane v Angliji

London, 4. junija s. (Reuter) Holandska vlada v Londonu demantira kot popolnoma neosnovane vesti nemškega radia, da bi se hotela kraljica Viljemina preseliti iz Londona v Holandsko Vzhodno Indijo.

Kanadska pšenica za Anglijo

London, 4. junija o. Minister za prehrano je danes izjavil, da je angleška vlada v sodelovanju s kanadskim žitnim odborom nakupila 50 milijonov bušev kanadske pšenice, ki jo bodo v kratkem pripeljali v Anglijo.

Dva občna zbora grafičarjev

Dobrodelno društvo grafičnega delavstva je imelo v nedeljo dopoldne v predavalnici palače »Grafike« svoj letošnji redni občni zbor. Iz poročil funkcionarjev posnemamo, da se je gmetni položaj društva v 43. letu obstoja zopet nekoliko uvrstil. V l. 1939 je imelo društvo 119.823,04 din prejemkov, izdatkov pa 115.443,25 din. Društvo je podpiralo 82 oseb. Ob koncu poslovnega leta je pogrebna blagajna štela 69.345,96 din s 648 člani, sklad Antona Streklja pa je narasel na 3170,97 din. Odbor je prejel soglasno razrešnico, blagajnik Anton Streklj pa še posebej toplo zahvalo in priznanje za vzorno poslovanje. Vsi sklepi so bili sprejeti brez debate, izvoljen je bil tudi nov odbor, v katerem je nekaj mlajših poleg starejših članov.

Takoj nato je bila redna skupščina »Doma grafičkov«, nabavljalne zadruge grafičnega delavstva z omejenim jamstvom v Ljubljani. Bilanco z dne 31. decembra 1939 je občni zbor soglasno odobril in izpopolnil društveni odbor, ker je mnogo članov moralo oditi k orožnim vajam. Staremu odboru je bila izrečena soglasna razrešnica. Za poslovanje z gospodarskimi potrebščinami je bil odobren poslovnik po predpisu drugega odstavka § 13. združinskih pravil, kakor ga je bil sestavil upravni odbor in po katerem so odločene smernice za plačevanje obrov.

Občna zbornica obeh društev, pri katerih je duša vsega dela požrtvovalni in agilen Anton Streklj, v prvem kot blagajnik, v drugem kot predsednik, sta potekla v zglednem redu. V imenu Zvezne organizacije SGRJ je pozdravil zbrane člane in članice predsednik Alojzij Erjavce, ki je posebej še pozdravil delavnega Antona Streklja in mu izročil spričo njegovega 40-letnega, uspešnega dela kot društvenega funkcionarja od kluba litografov podarjeni album v umetniški vezavi z neštetiimi slikami izza zadnjega slavlja v »Delavskem domu«.

Iz Kamnika

Gledališče mladih bo v soboto 8. junija gostovalo v Kamniku v dvorani Narodne čitalnice s Cankarjevo igro »Lepa Vida«. Predstava je imela v Ljubljani pri kritiki in pri občinstvu popoln uspeh. K predstavi je vabljena vsa kulturna kamniška publika. Cena vstopnic je običajna in se vstopnice dobe v predprodaji in trgovini K. Skola.

Nezgoda

Sodnik: Vi ste torej prelomili svoj dežnik na glavi tega gospoda. Kaj lahko navedete v svojo obrambo?

— Prosim vas, to je bila samo neizgoda.

Sodnik: Kakšna neizgoda?

— Seveda neizgoda, saj vendar nisem imel namena dežnika polomiti.

Filmanje

Režiser: Najprej vas bo zasledoval sto metrov tiger, potem boste pa morali skočiti s pečine v vodo.

— Toda za boga, gospod režiser, saj vendar ne znam plavati!

— Nič ne de, prvič vas padec v vodo ne bo filman, drugič pa vas ne bomo potem več potrebovali.

FILM MLADOSTI — PETJA IN RAZVEDRILA
z mlado Deanne Durbin v glavni vlogi. Njen partner je znanec iz filma NINOCKA — Melvyn Douglas.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — KINO UNION, tel. 22-21

SAMO še danes Poročno potovanje v Dubrovnik
Paul Hörbiger, Theo Lingner
Dodatek: Poslednja moda — v naravnih barvah.
Kino Matica, tel. 21-24. Ob 16., 19. in 21. uri.

Samo še danes predvajamo najlepši socialni film znanega karakternega filmskega igralca Wallacea Beeryja, ki prepričevalno podaja najboljšo vlogo junaškega policijskega stražnika, zaščitnika ubogih sirot.
NEZNANI JUNAKI
Kino Sloga, tel. 27-30, ob 16., 19. in 21. uri.

Njena prva ljubezen

— Ugotovitev. Pri včerajšnjem članku »Revizija v delavski zbornici, je žal zgolj po nesrečnem naključju izpadel podpis pisca, bivšega predsebnika delavske zbornice Lovra Jakomina.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplo vreme. Včeraj je deževalo v Beogradu in Sarajevu. Najvišja temperatura je bila v Kumboru 25, v Dubrovniku 24, v Ljubljani in Zagrebu 22, v Mariboru in na Rabu 19, v Beogradu 16, na Visu 14, v Rabu 13. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,4, temperatura je znašala 8,0.

Iz Ljubljane

— Iz Občinskega sveta mestnega sveta Ljubljanskega bo v četrtek ob 18. na dnevnem redu so razen tekočih zadev poročila finančnega, gradbenega, trošarskega in personalnega odbora. Med poročili finančnega odbora bodo razpravljali med drugim o prodaji mestnega zemljišča na vogalu Bohoričeve ulice in Jegličeve ceste (»Meksika«) banskim upravi za zidanje državnih proteznih delavnic in o vprašanju upravnega prispevka Mestne hranilnice Ljubljanske za proračunski leti 1939/40 in 1940/41. Gradbeni odbor bo razpravljal le o parcelacijah, trošarski odbor o ugovorih zoper predpise redne trošarine v prostem skladišču, personalni pravni odbor o ostanki mestnega svetnika inšp. Sil. Kranjca in volili bodo novega predsednika kulturnega odbora, predsednika in podpredsednika tržnega odbora. Javni seji bo sledila tajna in na nji bodo razpravljali o poročilih personalnega pravnega odbora.

— Iz Razstava G. A. Kosovih monumentalnih slik iz slovenske zgodovine, ki je bila od otvoritve dalje deležna izrednega moralnega uspeha, je odprta vsak dan od 9. dopoldne do 7. zvečer.

— Iz Dela sedemnajstih naših cerkvenih skladateljev se bodo izvajala na prihodnjem cerkvenem koncertu »Ljubljanskega Zvona«, ki bo v ponedeljek 10. t. m. v franciskanski cerkvi. Koncert bo izvajal pevski zbor Ljubljanskega Zvona s sodelovanjem solistov Dragice Stajnarjeve in Danice Pelanove ter prof. Pavla Račigaja, ki je danes eden naših prvih orglavcev. Vstopnice so v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Sola Glasbene Matice Ljubljanske bo pokazala uspehe svojega dela še na dveh produkcijah. Jutri v sredo 5. t. m. bo nastopilo 23 gojencev, klavirskega, violinskega oddelka in oddelka za celo, ki obiskujejo pouk na raznih stopnjah. Nastopili bodo gojenci od 1. do 5. razreda posameznih predmetov. Podrobnosti spored, ki velja obnem kot vstopnica, se dobi v knjižarni Glasbene Matice. Začetek bo točno ob četrtek na 7. zvečer.

— Iz Sentačebni gledališki oder vabi vse svoje članstvo, da se udeležijo predavanja, ki bo drevi ob 20.15 v društvenih prostorih v Mestnem domu. Predaval bo režiser Narodnega gledališča v Ljubljani g. dr. Bratko Kreft.

— Iz Kolo žen zadrgark obvešča svoje članice, da je v »Zadrgarku« napovedano predavanje predloženo na poznejši čas.

— Iz Pouka obvezne telesne vzgoje ne prekinjajo šolske počitnice, zato opozarjamo delodajalce, da morajo k temu pouku pošiljati vajence redno tudi med počitnicami. One, ki bi kršili določbe zakona o obvezni vzgoji, kaznuje občne upravno oblastvo I. stopnje z globo do 500 din ali z zapornico do 5 dni.

— Iz Kolesarska steza. Kakor smo že poročali grade ob Celovški cesti v Šiški kolesarsko stezo, sedaj od izogibalnice tramvaja nad staro mitnico do remize. Pri teh delih je stalno zaposlen nekaj delavcev, ki so plačani iz fonda za zimsko pomoč. Pot so spopetka dobro nasuli z debelim kamnom, ki so ga pokrili z drobnejšim kamnom in ga nato nasuli z gramozom. Vrhovni plast so posuli z drobnejšim peskom in pot sedaj zvaljati in dobro utrditi. Steza je široka skoro dva metra, spredno z njo pa teče ožja steza, namenjena pešcem. Kolesarska steza bo ločena od glavne ceste z živo mejo, ki jo bo tvorilo razno okrasno grmičevje. Kolesarska steza bo kasneje najbrže potegnjena še dalje do sedanje mestne meje, brčkone pa se bodo mestni občini pridružile tudi posejelske in bo šla še dalje skozi sentiški občino proti Gorenjski. Kolesarska steza je prav potrebna, saj na glavni tlakovani cesti skoro ni prostora za kolesarje in še manj za pešce.

— Iz Od doma uhajajo. Vsako leto pred zaključkom šol se začne uveljavljati pri dijakih in mladih šolarjih tegoba in strah, ki se navadno prerodi v sklep, da je najbolje uiti od doma, od staršev in šole. Tudi letos so bili oblasti prijavljeni primeri poba dijakov od doma. Največ dijakov je pobegnilo iz srednjih šol in seveda iz nižjih razredov, vendar so jih nekaj že polovili in jih vrnil staršem. Uhajajo pa tudi dijaki iz meščanskih in drugih šol ter povzročajo s svojim ravnanjem staršem nemalo skrbi. Prav te dni je izginila od doma kar cela skupina dijakov, ki ne pričakujejo za sklep šolskega leta nič dobrega. Romantično navdahnjene mlade potnike seveda zasledujejo in jih bodo najbrže tudi kmalu prišli, brčkone pa poti neke v notranjosti države.

— Iz Proti beški nadlegi. V mesto prihaja čim dalje več mladih in starih berščev, ki nadlegujejo ljudi po stanovanjih in ulicah in v lokalih. Vse ankete in najrazličnejši ukrepi, da bi se odpravilo nadležno berščevje po mesto, so ostali zaman. Meščani so prispevali in še prispevajo v najrazličnejše fonde, dajate so prav občutne, beršči pa izkoriščajo razne mestne in druge socialne ustanove, hodijo svojo pot in iščejo podpore še vedno od človeka do človeka. Najbolj nesramni postajajo nekateri prosjaki zvečer, ko so svoj dnevi »zaslužek« pustili v raznih zganjarinah, pa si hočejo znova nabrati nekaj drobiža. Tudi vdajajo najrazličnejše v gostilne, kjer nadlegujejo goste od mlade do mlade in jih čisto, če jim ne dajo miloščine, ozmerjajo, da se kar kadi. Predenocnim je tak pijan prosjak povzročil v neki gostilni sredi mesta pravcar kraval, ki se je nehal se, ko sta prišla dva stražnika in odpeljala nasilnega beršča na policijo.

— Iz Nesreča na počiva. Na Tržaški cesti je včeraj padel s kolesa mesarski mojster Anton Hrovat in se hudo poškodoval na glavi in na obrazu. — 35letni pleskarski pomočnik Ivan Klemenčič iz Ljubljane je včeraj pri delu splezal na lestvo, s katere je padel in se poškodoval na rokah in nogah. — Posestnik Anton Strniša iz Baš-

lja pri Predvorju, je vozil voz opeke. Ko je hotel skokiti na voz, ki se je že premikal, je vstal na levo nogo med kolo, ki mu jo je zlomilo. — Na cesti iz Sinje gorice proti Vrhniki je neznan motociklist podrl posestnico Ivano Jesenovec. Ponesrečenka je obležala na cesti z zlomljeno desno nogo. — V bolnico so včeraj pripeljali tudi 37letnega posestnika Marka Osolnika iz Snovnika pri Šmartnem, ki je padel s strehe in si zlomil levo nogo.

— Iz V Ljubljani so umrli ob 24. maja do 30. maja: Matičič Franc, 71 let, upokojenec električne cestne železnice, Poljska pot 37; Kokole Olga, roj. Likar, 66 let, vdova po zadušitelju, Idrijska ulica 6; Klemenčič Ignac, 59 let, zasebni uradnik v p., Bohoričeva ulica 20; Šafec Friderik, 54 let, mestni služitelj, Gosposvetska cesta 17; Husu Marija, roj. Bolha, 55 let, vdova po želez. premikavcu, Cesta 29. oktobra 10; Klovor Josip, 71 let, nadzornik Jugoslovanske tiskarne v p., Fügnerjeva ulica 8; Černe Franc, 21 let, pekovski pomočnik, Sloven. Konjice; Šebenik Marija, roj. Trnovc, 69 let, žena izdelovalca žarj, Vodnikova cesta 82; Belič Jože, 64 let, posestnik in ključavničar, Vtč 61. — V Ljubljanski bolnici so umrli: Černič Cecilija, roj. Suštaršič, 49 let, žena pasarskega pomočnika, Orlova ulica 21; Buh Jakob, 56 let, posestnik, Bevkovec 27, občina Vrhnika; Leskovec Ivan, 47 let, delavec, Krasna pot št. 4 pri Celju; Kržič Ivana, roj. Pristave, 79 let, Gornja Brezovica 10; Švab Jožica, roj. Volk, 22 let, žena brivskega mojstra, Novi trg 2; Zalogar Štefka, 18 mesecev, posestnica hči, Gradišče 13 pri Lukovici; Trče Jože, 24 let, tovarniški delavec, Poluk št. 4 pri Celju; Kuhar Albina, 30 let, delavka, Strazišče 24; Zorman Franc, 6 let, posestnik sin, Lahovec, občina Komenda pri Kamniku; Kermauner Marica, 7 let, delavčeva hči, Laze 40, občina Planina pri Logatcu.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 4. junija: Francišek Kar. DANASJE PRIREDITVE

Kino Matica: Poročno potovanje v Dubrovnik
Kino Sloga: Neznani junaki
Kino Union: Njena prva ljubezen

Razstava G. A. Kosovih monumentalnih slik v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 19.

Sentjakovski gledališki oder: predavanje dr. Bratka Krefta ob 20.15 v društvenih prostorih v Mestnem domu

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet. Tyrševa cesta 41, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri
Torek, 4. junija: zaprt

Sreda, 5. junija: Naša kri. Red A
Četrtek, 6. junija: Revizor. Red Četrtek.

Gostovanje Mihajla Markovića iz Zagreba
Petek, 7. junija: ob 15. Asmodej. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol

Finžgarjeva ljudska igra »Naša kri« v režiji Milana Skrbinka bo jutri za red A. Igra predstavlja sklopo zgodovine iz življenja našega kmeta in slika težke preizkušnje, ki so ga zdale za Napoleoneve vlade v Iliriji. V igri nastopa v važnejših vlogah naš igralski naraščaj: Prestnik, Sever, Kaukler, Brezgar, Raztresen, Tiran in Novak. Glavni vlogi igraja Mileva Boltar-Ukmarjeva in Danovec.

Med najzanimivejše komedije iz predvorne ruske literature spada Gogoljev »Revizor«. Sijajno delo, ki ga odlikuje duhovita satira na korupcijo v uradniških krogih, je odsko na vse učinkovite. V njej je ožigosan Gogoljev podkupovanje in nezdrave razmere v javnem življenju. Igra je zrežiral dr. Kreft. V glavnih vlogah nastopata: Mihajlo Marković iz Zagreba in vlogi poglavarja in Jan kot Hlestačkov.

Dijaška predstava Mauriacovega »Asmodeja«. V petek bodo ob 15. igrali v dramskem gledališču delo člana francoske akademije, Francoisa Mauriacja, »Asmodeja«. Avtor pokaže v svojem delu prebivalce na nekem francoskem gradu v Landih, njihovo medsebojno razmerje in težnje. Konflikt je družinskega značaja. Moč dela je v zanimivih dialogih in psihološko nenevadno orisanih osebah. Delo je zrežiral Milan Skrbinek.

OPERA

Začetek ob 20 uri
Torek, 4. junija: zaprt

Sreda, 5. junija: Evgenij Onjegin. Red Sreda.
Četrtek, 6. junija: zaprt

Petek, 7. junija: Modra roža. Red Sreda

Abonente reda Sreda opozarjamo, da bodo imeli ta teden v operi dve predstavi. Zavoljo ponovnih vojaških vpoklicev dela solistov in ansambla je namreč nujno nastal v odskrem delu našega gledališča zastoj, zaradi katerega upravi ni mogoče do konca sezone nuditi stalnim abonmajem predstave samo ob dogovorjenih dneh, če ne doseči potrebno število. Iz tega razloga nam abonentu udeležnostni in upoštevajo.

Jutri se bo vprizorila za red Sreda čarobna Čajkovskega pesnitev »Evgenij Onjegin«, ki je po pristnosti glasbene inventive, toplini čustev in melodični barvitosti ena izmed najlepših oper svetovne literature. Naša vprizoritev je bila deležna velike pozornosti tako občinstva kakor kritike, zlasti zavoljo odličnih kreacij glavnih solistov. Naslovno partijo poje priljubljeni ruski baritonist Boris Popov, Tatjana V. Heybalova. Lenskega bo pel topot Banovec, Gremina pa Lunša. Sodelujejo: Spasova, Kogeleva, Poličeva, B. Sanctin in Orel. Režija je Debečeva, dirigira N. Štritar.

In Celja

— Pri požaru se je ponesrečil. V Strčeni pri Zibici se je v soboto vnela hiša 60letnega posestnika Antona Malgaja. Posestnik je hotel rešiti iz gorečega poslopja nekatere predmete, ogenj pa se je tako hitro razširil na vso hišo, da so Malgaja tedaj rešili. Dobil je hude opekline po vsem telesu. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico. Hiša je pogorela do tal.

— Promenadni koncert celjske vojaške orkeste bo danes ob 19. na balkonu mestnega poglavarstva.

— Zelenobetonski most čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorami bodo letos zgradili. Proračun znaša 272.000 din.

— Neštetna ne poživja. V nedeljo opoldne je padla 39letna posestnica Josipina Suša iz Gorice pri št. Juriju ob juž. žel. na križišču Ipavčeve in Gregoričeve ulice v Celju s kolesa in si zlomila levo nogo v gležnju. — Na Bregu pri Polzeli si je 12letni posestnikov sin Rajko Okorn v soboto pri padcu zlomil levo roko. — V nedeljo je padel 31letni Ernest Potočnik, slikar brez stalnega bivališča, na cesti s kolesa in se močno poškodoval po glavi. — Na Babnem pri Celju si je 43letni delavec Franc Cvikič istega dne pri padcu izpahnil desno roko v ramenu. Ponesrečenca se zdravijo v celjski bolnici.

— V celjski bolnici je umrl v nedeljo 53letni dninar Franc Dremel iz Drage pri Stični, v ponedeljek pa 17letni občinski revež Štefan Plemenitaš s Fonikve.

Iz Maribora

— Slava 32. topniškega polka bo jutri 5. junija v polkovni vojašnici vojvode Putnika. Mariborski topničarji slavijo svojo slavo kot spomin na dan, ko so pred 21 leti polkovne baterije prvič prodirle do Gosposvetskega polja. Dopoldne bodo tradicionalne polkovne slovesnosti, popoldne pa bo veselica vojakov. V današnjih časih ima polkovna slava mariborskih topničarjev poseben pomen domoljubja ter povezanosti z našo vojsko.

— Načrti za tozensko relesno postajo potrjeni. Poročilo smo že svedjale, da so za zgradnjo tozenske radijske relesne postaje že kupljene parcele št. 645.646 in 647 na Tezmen. Zdaj se, da se je za zadeva pomaknila za korak naprej. Sedaj je namreč predložila Prosvetna zveza mestnemu gradbenemu uradu v Mariboru zadavne načrte, ki se nanašajo na postavitev in ureditev omenjene relesne postaje. Načrte je napravil inž. Stojan Globočnik. Gradbeni odbor mariborske mestne občine se je pečal s temi načrti in jih je odobril. Verjetno je, da bo misel radijske relesne postaje na Tezmen kmal prejel uresničeno, saj so sedaj opravljene že vse formalnosti in vse predpripave, ki so bile za to potrebne. Obejnaja javnost pričakuje, da se bodo dela čim prej pričela.

— Vinogradniki, ki doslej svojih vinogradov se niso skropili proti peronospori, naj skropjenje čim prej izvršijo, ker je v prihodnjih dneh pričakovati večji nastop bolezni zaradi toplejšega in vlažnega vremena. Onim, ki so prvo skropjenje že opravili pred 27. majem, se priporoča, da drugo skropjenje izvršijo do 6. junija. Banovinski vinarski in sadjarski zavod.

— Polni preletih vtisov iz Zagreba so se vrnili v Maribor naši malčki, ki so s tako prepričevalnim uspehom gostovali z mladinsko spevoigrjo »V kraljestvu palčkov« v Zagrebu, kjer so bili navdušeno sprejeti. Kakor znano, je bila nedavno uprizorjena ta mladinska spevoigra v Mariboru v okviru ženskega krožka društva »Jadrano-Nanos«.

— Odprta noč in dan so groba vrata... V Razlagovi ulici 24 je preminila zasebnica Jožefa Steiner, stara 73 let. V Slovenski ulici št. 37 je umrla žena upokoje-nega višjega železniškega sprevodnika Marija Wolfova, stara 62 let. V splošni bolnici je izahnil upokojeni železničar Ignacij Kundič, star 60 let. Zaljubljenim svojim naše globoko sožalje!

— Mariborske tržne cene. Po podatkih mestnega tržnega nadzorstva so na mariborskem trgu naslednje cene: govedina I. vrste 14 do 16 din, II. vrste 12 do 14, svinjsko meso s kostmi 16 do 18, salo 20, slanina 18, riba 18 do 20, zajec 15 do 17, krompir merica 12 do 15, čebula 3 do 4, česen 12 do 16, kisljelo zelje 5, kumarice 3 do 8, karfiola 3 do 12, hren 7 do 9, kup solate 1, kup radiča 1, beluš 12 do 16, kup špinaca 1, fizeol v stročju 16 do 18, grah v stročju 8 do 12, luščeni grah 10 do 12,50; jabolka 8 do 16, hruške 10 do 16, suhe slive 6 do 10, češnje 10 do 16, oreh 6 do 8, celi oreh 8 do 9, luščeni oreh 24 do 28, limone 0,50 do 1,25, pomaranče 1,50 do 4; liter pšenice 2,25 do 2,50, liter rži 2, ječmena 1,50 do 2, koruze 1,50 do 2, ovsna 1,50, prosa 2,25 do 2,50, ajde 1,50, prosenega pšena 4,50 do 5, ajdovega pšena 5. Fizeol prodajajo po 4 do 8, mrene po 14 do 15, belice po 8 do 10, kline 13 do 14, morske ribe po 10 do 24. Vence zabljih krompir prodajajo po 2,25 din, smetano po 7,50 do 12,50, mleko 1,50 do 2, surovo maslo 28 do 32, čajno maslo 36 do 40, domači sir 10 do 12, jajca po 60 par do 1 din. Kokoši so po 28 do 35, par piščancev po 35 do 75, domači zajci po 8 do 10, kozlički po 55 do 90; 100 kg sladkega sena 150 do 170 din, detetje 150, pšenične slame 70 do 80 din. Cene so v glavnem neizpremenjene.

— Tombovska sreča. Ob priliki nedeljske tombole studenških gasilcev je dobil prvi dobiček v gotovini (din 2000) Studenčan g. Petelinček, drugi dobiček (1000 din) pa Studenčanka Štefka Kavčeva. Razen tega je bilo še šeststo drugih lepih dobičkov.

— Drzen tat. Na Aleksandrovi cesti je bila na drzen način okradena Marija Savnikova. Pred dnevi se je oglašil pri njej neki moški in jo vprašal, ali mu lahko odda sobo v podnajem. Gospa je odgovorila, da sobo oddaja in je neznanec sobo najel. Včeraj popoldne je najemnik povabil gospo na sprejem. Med potjo ji je rekel, da je nekaj doma pozabil, da pa se bo takoj vrnil. Odsel je, gospa pa je najemnika zamenjala na cesti. Ko se je vrnila domov, je opazila, da ji je najemnik odnesel razno blago, vredno okoli 6000 din, in hranilno knjižico z večjo vlogo. Policija pozvuje za drznim tatom.

Iz Slovenskih goric

— Lov za mladim tihopotcem. Orožniki že dalje časa zasledujejo mladega tihopotca N. J. iz Ščavnice pri Sv. Anu v Slovenskih gorah. Fant ima na vesti več tatvin, med drugim je ukradel pred časom pri posestnici Emi Elbi ob Sv. Benedikt v Slovenskih gorah v viničariji v Bačkovi dva velika soda. Ukradene predmete so orožniki našli v nekem gozdu v Apački kotlini, kamor je zapeljal ukradeno blago z namenom, da bi ga prodal. Od tega časa se fant neoprestano skriva po okoliških gozdovih in se se orožnikom doslej ni posrečilo zaslediti ga.

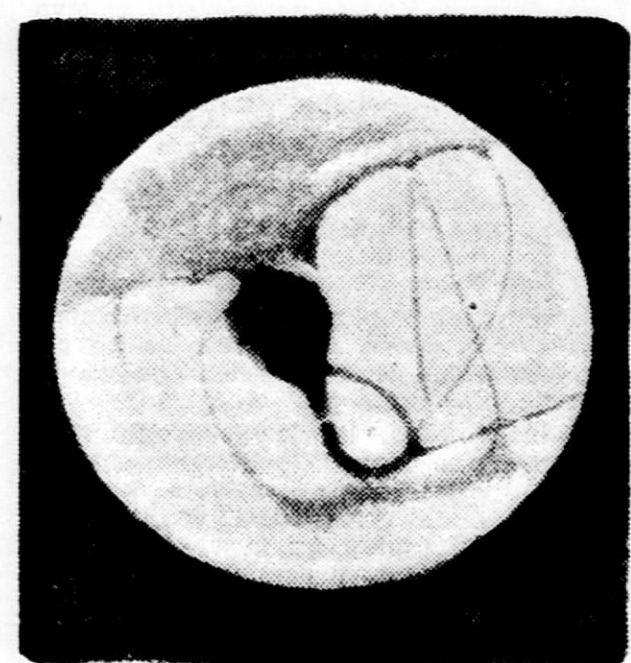
Kako je letos z divjačino. Letošnja huda zima je pokončala mnogo divjačine. Opaža se, da je ostalo zelo malo jerebice, nekaj več je zajcev, največ pa je fazanov, čeprav je tudi teh padlo mnogo v roke divjim lovčem. Mnoga gnezda je racam razdrila ter deloma odnesla tudi jajca velika voda, ki smo jo imeli pred dvema tednoma.

Skrivnosti planeta Venere

Astronomi sklepajo, da je Venera mnogo mlajša kakor Zemlja

Venero opazujemo zlasti spomladi kot krasno izredno svetlo zvezdo zlate barve. Poznajo jo kot večernico. Venera je sicer vedno najjasnejši planet na nočnem nebu, toda spomladi je še posebno svetla. Astronomi pravijo, da je v lešku.

Izredno jasnost Venere je treba pripisovati ne le njeni bližini, temveč tudi velikosti, posebno pa njeni sposobnosti, da odbija solne žarke. Ta sposobnost je pri Veneri mnogo večja kakor pri katerem drugem planetu. Razen tega je Venera približno dvakrat večja kakor Mars, skoraj tako velika kakor Zemlja in približuje se nam izmed vseh planetov najbolj. Venera se približuje Zemlji celo mnogo bolj kakor Mars, in sicer za celo petino Marsove oddaljenosti, okrog 10.000.000 km. Le malo nebesnih teles se giblje še v tesnejšem sosedstvu Zemlje in še ta so komaj v primeri z Venero le drobci gmote, pa naj je to Eros, Adonis ali kateri drugi izmed malih planetov, a vendar vemo o Veneri zelo malo, mnogo manj kakor o mnogo bolj oddaljenem in manjšem Marsu. Kakšna je njena površina? Še z nobenim daljnogledom je niso mogli dosegati. To ovira ne navadno gosto ozračje, tako goste, da nam ne morejo pomagati nič tudi infrardeči žarki. Astronomi pa naletijo tudi na druge težave. Mnogi poskusi so se že ponestrelili, da bi proučili skrivnosti Venere.

Mars

O sestavi ozračja na Veneri do nedavne dobe niso vedeli skoraj nič določnega. Astronomi so že ob koncu prejšnjega stoletja dokazovali, da na Veneri ni skoraj nič kisika in ne vodnih par. Do l. 1930 so mislili na podlagi teoretičnih proučevanj, da je Venerino ozračje sestavljeno največ iz ogljikove kisline. Šele l. 1932 se jim je posrečilo ugotoviti, in sicer s spektralno analizo in natančnimi laboratorijskimi eks-

perimenti, da obstoji to ozračje tudi iz ogljikovega oksida. L. 1934 so pa ugotovili, da je ogljikovega oksida v ozračju Venere celo več, kakor kisika na Zemlji.

Morda koga preseneča, da imata dva planeta, Zemlja in Venera, ki sta sicer skoraj enake velikosti in približno enako oddaljena od sonca, tako različno ozračje, toda to ni nič nenavadnega za ozračje Venere, nenavadno je le ozračje na Zemlji. Tudi na Zemlji bi teoretično morali nujno računati s podobno atmosfero, sestavljeno iz ogljikovega oksida. Zemlja bi si namreč, ko je bila še v žarečem stanju, ne mogla ohraniti prostega kisika in sicer zaradi tega, ker je hitrost molekulov kisika pri takšni temperaturi večja, kakor hitrost, kakršno ti molekul potrebujejo, da premagajo težnost. Vodik, kisik in helij so imeli pri nastanku planetov takšno hitrost, da so jih kmalu izpuščali v vesolje. Vse manjši planeti in lune. Niso mogli torej ostati na teh planetih, čeprav so bili njihovi molekul vezani s težjimi molekul, kakršni so ogljikovega oksida, in tako so ostali manjši planeti brez ozračja, v kakršnem lahko živi človek. Nasprotje torej teoriji, da je na Zemlji kisik. Vprašanje je sicer, če je morda ta teorija zmotna, toda prirodoslovna veda tega ne more odkriti. Bolj verjetno je, da moramo iskati nastanek kisika na Zemlji v poznejši dobi, ko je bilo zemeljsko površje že ohlajeno. Kisik je torej poznejši, ki se tako izražajo, stranski produkt, ki se je pojavil z oprostitvijo iz ogljikovega oksida morda zaradi delovanja rastlin. To ni nemišljena hipoteza, kajti v dolgih bioloških dobah je šel ves kisik že nekajkrat skozi spojine rastlin in premoga, ki je nastal iz rastlin, in toliko, kolikor ga je bilo treba za nastanek kisika iz ogljikovega oksida. Pri tem je tudi znano, da količina kisika v ozračju niha, a po dosedanjih izkustvih ga je v ozračju čim dalje manj, kar dokazuje proučevanje Marsa.

Venera je torej po svojem ozračju sila zemlje in pravadnini, pred več milijoni leti, Mars nam pa kaže, kakšna bo naša zemlja, ko bo ostarela in ko bo že skoraj brez kisika njeno ozračje. Ogljikov oksid, čeprav odbija večino solčnih žarkov, zadržuje ter zvišuje toploto planeta in tvori na Veneri nekakšno steno rastlinjaka. Verjetno je, da je na Veneri mnogo toplejše kakor na Zemlji, zlasti še, ker je tudi bližje soncu. Z daljnogledom si pri proučevanju Venere ne moremo mnogo pomagati. Kljub temu astronomi opazajo s pomočjo daljnogledov na Veneri svetlejša lisa, ki se pa kažejo v višjih plasteh njene atmosfere. Prejšnje čase so mislili, da so to oblaki. Ker pa je na Veneri malo izhlapevanja teh par, si to sedaj razlagajo drugače. Zato je bolj verjetno, da so tista svetlejša mesta ožarjeni plini kakor pa, da so oblaki. Gre torej za nekakšen polarni sij. To vprašanje še proučujejo in še čez nekaj časa bomo vedeli, za kaj prav za prav gre.

tem je, da so vsi slepi in da se slepota podeduje od roda do roda, od očeta na sina. Ti ljudje se pa zaradi tega vendar ne čutijo nesrečne, ker nimajo nobenih predstav o drugačnih ljudeh, ki niso slepi. Preživljajo se vsi sami s kmečkim delom. Njive obdelujejo zelo primitivno. Izdelujejo si sami vse orodje in celo obleke.

V Avstraliji blizu malega mesta Coolgardie, na koncu peščne pušave je občina samcevi, ki se imenuje Calgoney. Zakaj se prebivalci te vasi nočejo ženiti? Ali so morda okuženi s kakšnim posebnim bacilom, ki se imenuje sovražstvo do žen? Nikakor ne. Njihova bolezen je druge vrste in imenuje se lakomnost. Dan za dnem, ne glede na vreme se odpravljajo moške iz Calgoneya v puščavo na lov za zlatom. V občini ni nobenega izvora vode, tako da morajo vodo shranjevati v velikih posodah za dalje časa. Vodo v tistem kraju prodajajo kot najdragocenejšo blago. Zakaj torej v tej vasi ne trpe nobene žene? Pa zaradi tega, ker bi nobena ženska najbrže ne prenesla lahko takšnega podnebja, kjer vlada skoraj neprestano silna vročina. Razen tega bi pa navzočnost žensk zbužala prepire, ki bi se lahko krvavo končali, kajti lovci za zlatom niso nikakor nežni ljudje, temveč zelo razdražljivi, ker je njihova življenjska borba zelo brutalna. To je pa dovolj razumljiv razlog, zakaj v Calgoneyu ni žen.

V kraljevini Hedžasu je mestice Saafed, ki šteje okrog 1.200 prebivalcev. Skoraj vsi so oboževalci hašiša, tega groznega opojnega sredstva, v primeri s katerim je morfil nedolžno mamilo. Trdijo, da uživanje hašiša nudi rajsko razpoloženje, a odškodnina za to je prehudna. Ljudje, ki uživajo hašiš dalje časa, morda nekoliko let, postanejo prej ali slej blazni. Predočimo si nekaj to čudno mesto. Njegovi prebivalci se sleherni popoldne opotečajo v hašiševem opojenju ter blodijo po ulicah na pol blazni. Moške, ki so stari nad 45 let, so že razvaline v fizičnem kakor duševnem pogledu. Življenje nekaterih posameznikov, ki so še zdravi, ni v tem okolju posebno prijetno.

V višini 3.200 m nad morjem pod večnim snegom vrhov Himalaje leži vas Soutirja nad hindustanskim planoto. Tu žive sloviti jasnovidci Yoghi. Po njihovi veri živi sleherni Ind, ki se ravna po verskih predpisih, med ljudmi le majhen del svojega življenja.

Cim postane človek 50 let star, mora posvetiti ostanek svojega življenja božjim stvarim in študirati Brahmanovo piramido. Ti sveti moške, ki so dosegli popolno discipliniranost svojega telesa, so si pridobili posebne mistične sposobnosti duševnega gledanja in zato so si izbrali to oddaljeno naselje, da bi se pripravili za svoje bodoče življenje, ko bodo živeli v drugi obliki, doslej jim še neznani, določeni z večnimi zakoni o metamorfozi.

Med najbolj čudovitimi naselji na svetu so nedvomno tudi nepristopni kraji v sosedstvu Amazonke, kjer živi edino plemo, ki se ni naučilo nikdar izražati svojih misli z besedami. To primitivno plemo se poslužuje za govor izključno kretenj in nima niti pojma o govornem jeziku ter živi nomadsko življenje. Svoje mrtve izpostavljajo na sonce, ki opravi svoje. Nemški učenjak dr. Franck je privedel s seboj izmed tega plemena mlado dekle, ki se celo po petih letih utrudljivega učenja ni moglo naučiti več kakor pet besed. Te divjake je treba pristiževati med ljudi najnižje stopnje inteligence. Učenjaki mislijo, da je bilo to plemo nekoč ločeno od drugih plemen po nekaki elementarni katastrofi in da se od tedaj ni več duševno razvijalo.

Najpopolnejši mikroskop iznajden

Sredi vojne je znanstveni svet presenetila senzacionalna vest iz Berlina. Mlademu nemškemu fiziku baronu Manfredu von Ardenneu se je posrečilo sestaviti mikroskop, ki po svoji popolnosti presega vse aparate te stroke in nam odpira pogled v doslej neznan svet.

Molekuli so bili že fotografirani s pomočjo modernega mikroskopa, sedaj se je pa znanost še bolj približala cilju, ko se bo človeku posrečilo zagledati tudi atome. Kako neznatni drobci so atomi, si ne moremo predložiti niti z vidno predstavo. Univerzalni elektronski mikroskop, ki ga je von Ardenneu sestavil s podporo nemškega znanstvenega društva, povečuje tako zelo, da so vidni drobci s premerom milijontinke milimetra. To so drobci, ki so le okrog 3 do 4 krat večji od atoma. Sedanja najpopolnejši svetlobni mikroskop povečuje 500.000krat in neznatne drobce ultramikroskopske je sedaj mogoče videti tudi plastično v prostoru. Posebna priprava omogočuje izdelavo stereoskopskih slik. Na teh slikah so n. pr. prikazane plastično bakterije. S tem je odprt pogled do resnične konstrukcije najmanjših delcev gmote.

Z novo iznajdbo stojimo na pragu neznanega sveta. V področju, v katerem se nam nudi pogled z elektronskim mikroskopom, se odigrava bistveni del organskega življenja. V tem področju so nadmolekularni konstrukcijski deli organske gmote in celo številni molekuli organskih spojin. Smemo pričakovati, da nam novi mikroskop omogoči vpogled do stanic in nam odkrije sestavo staničnega jedra, nositelja dednih lastnosti. Tako nam bo omogočeno zasledovati doslej še ne dovolj raziskane biološke procese.

Sodelovanjem Zavoda Viljema za fizikalno kemijo in biokemijo so že dosegli prve uspehe. Naj samo omenimo proučevanje strukture katalizatorjev v pomembnejših kemijskih procesih, dalje raziskovanje staničnega jedra, bromovih spojin srebra in najrazličnejših kristalov.

Novi elektronski mikroskop bo najbrže

omogočil presenetljiv napredek v bakteriologiji. Obetajo si, da bodo odkrili številne povzročitelje človeških, živalskih in rastlinskih bolezni, tako zvezne virusi, ki jih daleč še ni zagledalo človeško oko. S pomočjo novega mikroskopa je mogoče opazovati viruse raznih bolezni bolj jasno, kakor je n. pr. mogel bakteriolog Koch s svojim mikroskopom bakterije.

Novi univerzalni elektronski mikroskop ni le znanstvena senzacija, temveč ima dalekosežen pomen za nadaljnji napredek v medicini in tehniki.

Po 300 letih odkrit zlati rudnik

Manuel Torrez je star 70 let, a se veseli, da bo na stara leta obogatel. Pričakuje, da se bo dokopal do zlata, ko bo skopnel sneg na kolaradskih gorah. Veruje namreč, da je odkril visoko v gorah južnega Colorada skrivnostni rudnik, v katerem so Španci pred 300 leti pridobili ogromno zlata. Rudnik je odkril lani v jeseni, toda preden si je lahko vzel s seboj vzorec rudnine s kremenom, ga je presenetil tako silen snežni vihar, da se je moral naglo vrniti. Nedavno je odpotoval zopet na planine v upanju, da bo rudnik našel.

Torrez je odkril rudnik po starem lesu, ki je ležal v puščini. Čutil se je, odkod se je vzel tam les, saj daleč okoli ni nikjer gozdov. Zato je začel kopati na tistem kraju in skoraj bi padel v zapuščen rudniški rov, ki ga je odkril pod seboj. Imel je le malo časa, da si je bežno ogledal stari zapuščen rudnik.

Rudnik je blizu gore Culebra in je bil zelo slovit. Njegovi lastniki, Španci, so baje opustili delo v rudniku pred 300 leti, ko so jih poklicali nazaj v Evropo, kjer je besnela tedaj vojna. Pridobilno zlato so baje odnašali s skoraj nepristopnih otroci Indijancev. Odnášali so pa tudi izkopano zemljo, zato da bi ostal rudnik skrit ter da bi izkop ne opozarjal nanj. Ko so lastniki odpotovali, so vhod v rudnik skrbno zakrili. Pustili so tam le kos lesa, ki je označeval zakrit vhod v rudnik. Vprašanje pa je, če je les ostal v resnici tako dolgo ohranjen in če je Torrez res odkril znameniti stari rudnik.

Novo lovsko letalo

Poveljstvo za obrambo angleške obale je prejelo prvo serijo novih vodnih letal tipa »Lerwick«. To je monoplan z dolgimi krili, ves iz kovine, zgrajen nalašč za izvidniške polete na velike daljave. Letalo ima dva motorja. Kakor letalo tipa Sunderland, je tudi »Lerwick« izvrstno oborožen za obrambo. Razpetina njegovih kril znaša 27 m. Letalu streže šest mož. To najnovejše letalo presega po svoji brzini vse, kar se je doslej pojavilo v vrsti lovskih aeroplanov.

KUPIM MOTOCIKEL

Harley Davidson 750 cm novejšje tipe. Ponudbe s točnim opisom na naslov Radomir Ivkovič — Novi Sad, Dunavska ul. 29. 1455

PRODAM

deseda 50 par zavek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

Izvrstna

MEDICA barva ustne in uca! Dobite jo v MEDARNI Ljubljana, Zidovska ulica 6

POUK

Strojepisni pouk

večerni tečaj, vpisovanje in izreket pouka poljubno. Christof učni zavod, Domobranska c. 15. 738

KUPIM

deseda 50 par zavek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

KOSILNI STROJ

rabljen, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na: Janko Košak, ključavničar, St. Rupert, Dolensko. 1456

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Makulturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“ Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

MALI OGLASI

deseda 50 par, davek posebej. Frekliti, izjave deseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

deseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3.— din.

PSIHOGRAFOLOG

PARADISO v Ljubljani — hotel Slon. Stranke sprejema od 8. do 12. in od 14. do 19. ure. 1459

Oglašuj male oglase

Slovenski Narod ter so najcenejši!!!

UGODEN NAKUP

Veliko izbrano letnih damskih čevljev po zelo nizkih cenah. Vam nudi trgovina

SEDJO CEVLJI

Vošnjakova 2 (Gospodstvska c. 12). 27. t

SVEŽE ČREŠNJE

1 kg din 6.—, v košarah po 45 kg, franko voznina, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 1450

TRAJNO OUDUČENJE s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah, Vam napravi z najnovejšim aparatom. Cene nizke. — »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 1273

KLISEJE ENO VEČERAVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

DOPISI

deseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 3.— Din.

KDO POSODI

Ljubki zdravi dami din 3000 do avgusta? Za revanzo briljantek. Ponudbe na upravo Naroda pod »Takoje«. 1460

Čudni kraji in ljudje

Zapuščeno mesto — Naselje slepih — Občina brez žensk Mestice blaznih — Zaostalo pleme brez daru govora

Ali poznate mesto mrtvih? To je mesto, ki je nekdanje cvetelo in se njegovi prebivalci niso nič ločili od prebivalcev drugih krajev, toda, kje so sedaj? Mesto je ostalo prazno in čestni tlak prerašča trava, avtomobili ne parkirajo več v ulicah in nikjer ne vidiš žive duše. Ta slika je povsem nasprotna predstavam, kakršne imamo o mestih. In vendar obstoji tak kraj, mestice Silverville v Skalnatih gorah v Ameriki. Zdi se, kakor da so prebivalci čez noč zapustili mesto in se niso več vrnili. Ostalo so še cela okna in v mnogih hišah najdemo tudi pohištvo. Kljub temu vlada v vsem mestu mrtvaška tišina in v hišah so se naselile sove in netopirji. Vse je zapuščeno in na cesti ne stopi živa duša, vendar pa je tudi v tem primeru izjema. V Silvervillu živi edini prebivalec Tom Sawyton, star že 90 let.

Zgodovina tega mesta je izredno nenavadna. 1892 so začeli domnevati, da so v neposredni bližini sedanjega mesta Silverville bogata ležišča srebra. Ljudje se je lotila vročina in iz vseh strani sveta so se začeli tam zbirati, predvsem pustolovci, ki bi radi naglo obogateli. Nastala je nova občina z 8.000 prebivalci. Prebivalci novega mesta so živeli v silnih težkočah, ker ni bilo skoraj nič pitne vode.

Lov za srebrom je trajal le pol leta. Nekaterim se je res posrečilo pridobiti veliko bogastvo, večina jih pa je ostala prav tako revna, če niso še bolj obubožali, kakor so prišli. Srebrna žila je bila kmalu povsem izčrpana. Vse nadaljnje iskanje je bilo za-

man. Kakor je mesto naglo nastalo in kakor so se ljudje naglo zbirali, prav tako so ga začeli nenadno zapuščati. Najprej so ga zapustili pustolovci, ki so hoteli čez noč obogatiti. Ker so bili življenjski pogoj v Silvervillu zelo težki, so ljudje novo mesto Silverville še tam lažje zapuščali. Po nekaj mesecih je ostalo v njem le nekaj sto fanatikov, ki so kljub vsemu verovali, da so v bližini še ležišča srebra. Minilo je še nekaj mesecev, preden so tudi najzatrnejši zapustili objubljeni kraj, ko je pitne vode skoraj povsem zmanjkalo. Eden izmed iskalcev srebra je namreč z eksplozijo, ko je razstreljeval skale, zapril vodno žilo. Življenje v Silvervillu ni bilo več mogoče. Ostal je le stari nočni čuvaj. To se je zgodilo že pred 40 leti. Že 40 let živi Tom Sawyton v čudnem fantastičnem mestu. Po več ur na dan zbira vodo, da bi ne umrl od žeje, toda mesta noče zapustiti. On je edini, ki še vedno veruje, da bo vendar našel srebro. Hiše so začele počasi razpadati, ceste sta prerasla trava in plevel, v hišah pa se naseljujejo netopirji. Stari čudak, ki živi sam v tem mestu, tako podobnem zakletim krajem, ne sprejema nikdar besedice.

Ali je morda na svetu še bolj čudno mesto kakor je zapuščen Silvervill? Da. Sredi nedostopnih gor v Ekvadorju so pred nekaj leti odkrili skrito dolino, ki jo domaćini imenujejo »Atsna«. V tej dolini živi plemo domaćinov, ki šteje okrog 150 ljudi. To je okrog 30 družin. Najčudovitejše pri-

potem se je pa znova obrnil k princu, držeč v roki iztrgano fotografijo.

— Vse te podobne fotografije mi morate izročiti, — je zaklical. Prisezite mi, da uničite posnetek, potem mi boste pa odgovarjali za to, ker ste osramotili neko dekle.

Markizu je od jeze kar sapo zapiralo. Gilbert se je smelo in mirno nasmehnil.

— Čemu to? Saj to je fotografija moje ljubice, Bertrande Gaelove. Mar nimam pravice...

— Dobro veste, vi podli pohotnež, da je to presenetljiva podobnost z gospodično de Valcor. Da bo vaša nečuvna perfidnost še večja, bi radi, da bi imela Bertranda enako frizuro kakor moja hči Michelina, da bi si dala laske barvati temno... In ta nekoliko najgnejša glava dela podobnost z mojo hčerko še večjo. Moja hči!... Ah, to je moja hči!... In že je ležal album na tleh.

— Gospod, — je dejal Gilbert, — obžalujem, da je ena izmed mojih ljubic tako zelo podobna gospodični de Valcor. Če nič drugega, obžalujem že zaradi vas to podobnost... Zavoljo sebe bi je ne obžaloval. Gospodična Michelina je zares zelo lepa.

Markizu so začemale oči. Od jeze je začkripal z zobmi. O, s kolikim veseljem bi ga ubil. Toda kaj je mogel storiti.

— Kaznujem vam drugod... je siknil vez iz sebe od jeze.

— Kar poskusite to, — ga je zavrnil princ. Izvolite. Toda prej mi povejte, kaj vas je privedlo k

meni? Ta album?... Kaj ga niste poznali, dokler niste prišli k meni?

— Ne, — je odgovoril markiz, ki se je ta čas za silo obvladal.

Zamahnil je s fotografijo v roki.

— Kaj? Gospodična Michelina, — je vprašal Gilbert, ki nalašč ni hotel razumeti namigavanja.

— Ne, gospod. Gospodična de Valcor nima nobene opravke s smešnim fantičem vašega kova, Gre za Bertrando Gaelovo.

— Ali naj razumem to počastitev kot izzivanje, ki ste mi ga malo prej napovedali. Z veseljem ga sprejemam. Opozarjam vas pa, da bi utegnili biti gospodični de Valcor neprijetno, če bi morali najini priči izgovarjati njeno ime.

Renaudov pogled se je ustavil na ciničnem razuzdancu. Kaj! Ta podlež naj bi bil hladnokrvnejši od njega?

Še malo prej je prvič v svojem življenju čutil, da je ves iz sebe od jeze. To se ni smelo več ponoviti. To sta mu prepovedovala previdnost in ponos. Zato je zbral vso svojo hladnokrvnost in odgovoril:

— Vaša opazka je umestna, gospod... Prekličem namreč svojo besedo. Pač vam pa prisolim zanesljivo, ki jo zaslužite v takih okoliščinah, ko ne bo mogoče vpletati ženskih imen v najine račune. Zdjaj pa čujte, kaj me je privedlo k vam. Ali hočete ravnati pošteno z Bertrando Gaelovo ali ne?

— Kako se pa tiče to vas? — je vprašal Gilbert.

— Nimam vzroka pojasnjevati vam to. Odgovorite mi.

— Nimam vam kaj odgovoriti.

Nasprotnika sta obmolnila. Stala sta si iz oči v oči blede od jeze, oba srdito žarečih oči. Markiz je znova povzel besedo.

— Slučajno sem bil priča, ko se je hotelo ubogo dekle končati življenje.

— Končati življenje?... Bertranda je poskusila samomor — je vzklil Gilbert.

To pot se je hladno princovo srce skrčilo in na obrazu se mu je poznalo, da ga je ta vest globoko pretresla.

— Da... vrgla se je pod moj avto s svojim — vašim otrokom.

— Z otrokom!...

— Čarobna beseda... Nemir in radost hitrejša in minljivejša od bliska sta prešinila princa. Toda njegov obraz je kmalu zopet dobil trde, zaničljive poteze.

— Čeprav nisem dolžan polagati vam nobenih računov, vam lahko svečano izjavim tole — je dejal. Nisem odklonil Bertrandi pomoči v mejah mojih sredstev, ki so pa zaenkrat občutno skrčena. Toda nji se ni zdelo niti potrebno obvestiti me, da je postala mati. Zadnje čase se je skrivala pred menoj, da mi ni znan njen naslov. Saj niti vedel nisem, da se je otrok rodil.

In Gilbert je porogljivo pripomnil:

— Upam, da mi ne boste svetovali, naj priznam otroka za svojega.

— Zakaj pa ne? — je vzklil Gilbert de Valcor.

Gairlancev obraz se je spatil od jeze.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Gilbert se je na mah ustavil, prekrizal roke na prsni in dvignil proti napadalcu obraz izredno trdega izraza, dasi je bil nenadoma zelo prebledel.

— Ah, past! — je vzklil Gilbert.

Njegov nastop in njegov glas sta izdajala tisto nobleso moralnih dejanj ter kakor blisk učinkujoče točnosti in pravilnosti, s katero se odlikujejo ljudje takega kova. Reči, kar je treba reči, storiti, kar kaže storiti v trenutku nenadnega napada... To učinkuje vedno lepo, čeprav gre samo za rokoborčevu hladnokrvnost.

Markiz de Valcor je vrgel svojo palico. Ali je mogel udariti presenečenega, neoboroženega človeka, ki ga je sprejel brez nezaupanja?

— Ali ste znoreli, — je vprašal Gilbert mirno.

Renaud ni odgovoril, temveč se je vrnil k mizi in vzgel znova album v roke.

Iztrgal je iz njega eno fotografijo, raztrgal dotični list, ne meneč se za to, da bo album pokvaril,

FILM MLADOSTI — PETJA IN RAZVEDRILA
z mlado Deanne Durbin v glavni vlogi. Njen partner je znanec iz filma NINOČKA — Melvyn Douglas.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — KINO UNION, tel. 22-21

SAMO še danes Poročno potovanje v Dubrovnik
Paul Hörbiger, Theo Lingner
Dodatek: Poslednja moda — v naravnih barvah.
Kino Matica, tel. 21-24. Ob 16., 19. in 21. uri.

SAMO še danes predvajamo najlepši socialni film znanega karakternega filmskega igralca Wallace Beerya, ki prepričevalno podaja najboljšo vlogo junškega policijskega stražnika, zaščitnika ubogih sirot.
NEZNANI JUNAKI
Kino Sloga, tel. 27-30, ob 16., 19. in 21. uri.

DNEVNE VESTI

— **Permanentne legitimacije ljubljanskega veleposlana** so bile že v prometu, preden je bila izdana odredba ministrstva za trgovino in industrijo, da se mora junjski veleposlanec predložiti. Uprava veleposlanja prosi vse imetnike teh legitimacij, naj jih shranijo, ker bodo veljale za bodoči veleposlanec ali pa bodo zamenjane z novimi.

— **Hotelirji zahtevajo zakonsko zaščito.** Na konferenci hotelirjev v Splitu je bilo ugotovljeno, da hotelirstvo preživlja hudo krizo zaradi evropske vojne, ker je povsem ustavljen tujski promet. Hotelirji so predložili resolucijo, v kateri zahtevajo, da je treba čimprej izdati uredbi o hotelirski zaščiti za čas dokler traja vojna v Evropi. Po tej uredbi bi bilo treba ustaviti vse sodno civilne procese za hotelirje, olajšati plačevanje državnih, banovinskih in občinskih dajatev vseh vrst ter uvesti moratorij za anuitete posojil in skandiranje menic pri Državni hipotekarni banki, Narodni banki in samoupravnih hranilnicah.

— **Jugoslovenska šolska ladja »Jadrana«** je odpotovala na dvomesečno potovanje. Včeraj so gojenci 1. in 2. razreda pomorske akademije odpotovali s šolsko ladjo »Jadrana« na počitnično potovanje po Jadranu in Sredozemskem morju. Ekskurzija bo trajala dva meseca.

— **Iz ukrajenih aktov železniške direkcije** v Sarajevu zavili za sadije. V Sarajevu so po naključju odkrili veliko tatvino aktov železniške direkcije. Sarajevčan Mladenović je kupil pri branjevcu Bilaloviću črešnje in je opazil, da so zavite v akt železniške direkcije. O tem je obvestil načelnika pravnega oddelka direkcije. Preiskava je pokazala, da je akte kradel delavec pete sekcije Rašid Polutak. Razne knjige in akte je kradel pri prenosu iz sekcije v direkcijo ter jih prodajal trgovcem kot makulturni papir.

— **Začetek velikega sezonskega ribolova na Jadranu.** V našem Primorju se začne velika letna sezona za ribolov plavci. Izgledi so zelo dobri. V zadnjih tednih nočeh so ribiči navločili okrog 50 vagonov rib. V ribiških krajih se je pripravilo na to sezono okrog 20.000 ribičev, ki so dobro opremljeni z ladjami in drugimi ribiški pripomočki. Zaradi uvedbe brezposelnih dni se je začne čas precej povečal konzum konzerviranih rib. Zato računajo, da bodo letos naši ribiči lažje prodajali doma morske ribe in da jih bodo tovarne več konzervirale. Težava je pa zaradi izdelave konzerviranih skat, ker primanjkuje kositra.

— **Harakiri neznanega človeka.** V Zagrebu je umrl neznanec, ki je napravil harakiri v kopališču »Dianca« v Ilici. Policija ni mogla ugotoviti njegove identitete, ker pri njem niso našli nobenega dokumenta. Pač je imel samomorilec pri sebi zlato uro, vredno okrog 4000 din in 600 din gotovine.

— **Ekskurzija dijakov namesto inozemskih gostov.** Letos preživlja naš Jadran hudo krizo, ker je skoraj povsem ustavljen tujski promet. Prizadevajo si, da bi številne tuje goste, ki so prejnjala leta obiskovali jadranske letovišča, nadomestili z domačimi gosti. Prijavljala se veliko število ekskurzij dijakov iz raznih krajev države, posebno iz Zagreba, ki nameravajo letovati v Dubrovniku. V ta namen se je pred dnevi mudil v Dubrovniku poseben delegat Ferijalnega saveza iz Beograda, da pripravi vse potrebno zaradi nastanitve ekskurzistov. Ker inozemskih gostov ne bo, se bodo ekskurzisti lahko nastanili po hotelih po precej zmernih cenah.

— **Ekskurzija lažnega odposlanca reis ul uleme.** Odpušeni delavec Vistada Čaušević je hotel nekaj časa na lahek način živeti. Preskrbel si je lepo črno obleko in si ožil okrog glave turban, kakršne nosijo muslimanski verski dostojanstveniki. Čaušević se je podal na inspekcijsko potovanje po muslimanskih vaseh Bosne ter se pred-

Njena prva ljubezen

je lepo odpel uvodni samospev, ljubavni duet v 3. sliki in druge speve, zlasti zaključno romanco. Kamušček pribojnik Renato kaže številne odlike našega novega baritonista, ki ni imel letos še posebne konjunkturo za preizkušnjo igralskih sposobnosti ter pevskih odlik. Njegov Renato nas je prepričal o tem, da bo lahko žel zelo lepe uspehe, ako bo z vztrajno doslednostjo posvečal svoje sile izpopolnjevanju. V igralskem oziru je bilo opaziti nastavke, ki obetajo nedvomni napredek in razvoj, v pevskem oziru pa je zelo prijetno presenetil njegov prijetno zveneči, toplo barviti bariton, ki je zelo prodoren in simpatičen. Poleg drugih spevov je omeniti zlasti Renatovo pomembno arijo v 4. sliki, ob kateri je žel aplavz pri odprtem odru. Izredno ljubko podoba je izoblikovala naša primadona ga. Jelka Iglič-Cimermanova s svojim pažem Oskarjem. Basovski delež je bil odmerjen P. Kovičevemu zaročniku Samuelu, Gorinskemu zaročniku Tomu in Skrbinskemu sodniku. Stijalen lik je tudi Verdonikov mornar Silvano, ki zelo pozitivno druga sliko. Amelijin služabnik pa je bil Drago Saupera.

Pripomniti je, da so bili posebno vestno pripravljene zborovski nastopi, zlasti rogajoči se zbor zaročnikov v tretji sliki. Uprizoritev Verdijeve opere »Ples v maskah« daje najlepše spričevalo našemu mariborskemu opernemu ansamblu, ki je z

njo dosegel svoj letošnji najlepši uspeh.

Prav tako je mariborsko gledališko občinstvo iskreno hvalilo gledališko upravo za povabilo, ki je privedlo v Maribor ljubljanski baletni ansambl. V inž. Golovinu ima ljubljanski balet izvrstnega mojstra in vodnika, dočim je glasbeno vodstvo v rokah dirigenta Neffata, ki je s suvereno taktirko vodil naš orkester, v katerem je sodeloval pri klavirju tudi naš voj. kapelnik kapetan J. Jiranek. Program baletnega večera je bil izbran smiselno in zelo pestro, tako da so prišli do veljave najrazličnejši motivi s področja plesne in baletne umetnosti. Ljubljanski baletni ansambl ima v svoji sredini nekatere izvrstne plesalke, omeniti je zlasti Moharjevo, Bravničarjevo, Kemškarjevo, ki zelo mnogo obeta in Japljevo, med člani baleta pa golovina samega pa F. Čarnana in D. Pogačarja. V sporedu je prevladoval duh orienata in vzhoda. (Orientalna slika v okviru »Hrestataca« po glasi P. Čajkovskega. Kitajska zapeljivka. Ples bajader. Arabski ples in Snubitev). Slovenski svet je zastopal predvsem s Ruskim plesom in Slovenskim plesom. V podanjanju so se prepletali razni načini, ki razodevajo določeno smer šole in umetniškega nagnjenja. Ljubljanski baletni ansambl je prepričal mariborsko kulturno občinstvo o svoji kvalitetni stopnji, topleni zanosu, iskreni ambiciji ter vztrajnem izpopolnjevanju, kar je lahko ugotoviti ob primeri z uspehom nastopa ljubljanskega baleta v prejšnjih sezonah. Občinstvo, ki je gledališče popolnoma zasedlo, ni štedilo z navdušenim priznanjem vsem sodelujočim, ki so nam pripravili s svojo poštvenostjo in spretnostjo lep umetniški večer.

grozno porezan posestniški sin Ludovik Kugl, star 24 let. Zdravi se v bolnici. — V Studencih je zavostil 30letni posestnik Leopold Saganin s svojimi kolegom v naš avto. Razbil je šipo in oblečel s poškodovanimi na obrazu. Dobil je tudi lažji pretrg možganov. Zatekel se je v bolnico. — Natakario Emiljo Solovo je neki Franc D. ranil s čevljarškim nožem. Napadalca išče policija.

— **Drzen tat.** Na Aleksandrovi cesti je bila na drzen način okradena Marija Savnikova. Pred dnevi se je oglašal pri njej neki mož in jo vprašal, ali mu lahko odda sobo v podnaje. Gospa je odgovorila, da sobo oddaja in je neznanec sobo najel. Včeraj popoldne je najemnik povabil gospo na sprehod. Med potjo ji je rekel, da je nekaj časa pozabil, da pa se bo takoj vrnil. Oddal je, gospa pa je najemnika zaman čakala na cesti. Ko se je vrnila domov, je opazila, da ji je najemnik odnesel razno blago, vredno okoli 6000 din, in hranilno knjižico z večjo vlogo. Policija poizveduje za držnim tatom.

Mariborsko gledališče

Torek, 4. junija ob 20.: Baletni večer ljubljanske opere. Red C. Zadnjič.

Sokol

Mariborska sokolska župa priredi v soboto 8. t. m. ob pol 21. v Sokolskem domu matičnega Sokola akademijo. Vstopnice so v predprodaji pri »Putniku«.

Iz Slovenskih goric

— **Lov za mladim tihotapcem.** Orožniki že dalje časa zasledujejo mladega tihotapca N. J. iz Štavnice pri Sv. Anu v Slovenskih goricah. Fant ima na vesti več tatvin, med drugim je ukradel pred časom pri posestnici Eml Eibl ob Sv. Benediktu v Slovenskih goricah v vinčarji v Bačkovi dva velika sode. Ukradene predmete so orožniki našli v nekem gozdu v Apački kotlini, kamor je zapeljal ukradeno blago z namenom, da bi ga prodal. Od tega časa se fant neprestano skriva po okoliških gozdovih in se še orožnikom doslej ni posrečilo zaslediti ga.

Iz Ljutomera

Kako je letos z divjačino. Letošnja huda zima je pokončala mnogo divjačine. Opaža se, da je ostalo zelo malo jerebic, nekaj več je zajcev, največ pa je fazanov, čeprav je tudi teh padlo mnogo v roke divjim lovcem. Mnoga gnezda je racam razdrila ter deloma odnesla tudi jajca velika voda, ki smo jo imeli pred dvema tednoma.

Iz Slovenjega Gradca

Nesreča z motornim kolesom. V noči na nedeljo je šel 32letni pismonoša na pošti Mislinje Maks Uranjek pes ob kolesu iz Mislinje proti Slovenjemu Gradcu. Za njim je privozil na motornem kolesu leni trgovec Stefan Lušnic iz Gornjega Dolica pri Mislinju in se z vso silo zaletel v Uranjeka, ki je odletel in padel z glavo na tlak, pri čemer je zadobil poškodbe po vsem telesu in mu je počila lobanja. Ponesrečenca so takoj prepeljali v slovenjegraško bolnico, kjer se zdravnik trudijo, da mu rešijo življenje. Tudi Lušnic ni ostal brez poškodb, padel je z motorja in zadobil težje poškodbe po glavi in telesu.

Nevarna igra. V nedeljo se je primerila pri izri nesreča, katere žrtev je postal 8 letni sin najemnika Ferdinanda Javornika iz St. Vida nad Zavodnjem pri Tolpolci. Mali Ferdinand se je doma igral pri mlatilnici in zašel z roko med rezila, ki so mu odrezala prst na levici.

Velika tombola v Slovenjem Gradcu. V nedeljo popoldne je priredilo Sokolsko društvo v Slovenjem Gradcu veliko tombolo. Ze pred napovedano uro so se začele zgrinjati pred sokolskim domom gruč ljudstva. Od blizu in daleč so prihajali sreče željni v Slovenj Gradec. Zrebanje se je pričelo ob 4. popoldne. Na razpolago je bilo 7 tombol in nad 300 drugih krasnih dobrotkov. Sreča se je nasmejala predvsem revnejšim, saj so prejeli glavne dobiteke po večini delavci. Tombole so zadeli: 1. šivalni stroj, Franjo Knežar, mizar, Otiški vrh. 2. moško kolo Jože Stumberger, delavec Otiški vrh. 3. žensko kolo Marieta Kušter, delavka. Stari trg pri Slovenjem Gradcu, 4. moško kolo Anica Gril, šiviljska vajenka. Turška vas pri Slovenjem Gradcu, 5. manufakturno blago Marija Prevorčič, posest. hči. Pamele pri Slovenjem Gradcu, 6. umivalni servis Režika Slatinek, kuharica, Slovenj Gradec in 7. tombolo manufakturno blago Ivan Mavc, lesni nakupovalec. Smatno pri Slovenjem Gradcu. Prireditelj je bila dobro obiskana in je potekla v lepem redu, za kar gre vsa zahvala prirediteljnemu odseku, ki je poskrbel, da se je vse točno in hitro izvršilo.

Iz Celja

— **Pri požaru se je ponesrečil.** V Strtenici pri Zibiki se je v soboto vnela hiša 60letnega posestnika Antona Malgaja. Posestnik je hotel rešiti iz gorečega poslopja nekatere predmete, ogenj pa se je tako hitro razširil na vso hišo, da so Malgaja jedva rešili. Dobil je hude opekline po vsem telesu. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico. Hiša je pogorela do tal.

— **Promenadni koncert celjske vojaške godbe** bo danes ob 19. na balkonu mestnega poglavarstva.

— **Železobetonski most čez Bistrico** pri Sv. Petru pod Sv. goričami bodo letos zgradili. Proračun znaša 272.000 din.

— **Nesreča ne potiva.** V nedeljo popoldne je padla 39letna posestnica Josipina Suša iz Goričice pri St. Juriju ob juž. žel. na križišču Ipatveve in Gregorčičeve ulice v Celju s kolesa in si zlomila levo nogo v gležnju. — Na Bregu pri Polzeli st. je 12letni posestnikov sin Rajko Okorn v soboto pri padcu zlomil levo roko. — V nedeljo je padel 31letni Ernest Potočnik, slikar brez stalnega bivališča, na cesti s kolesa in se močno poškodoval po glavi.

— **Na Babnem pri Celju** si je 43letni delavec Franc Civik istega dne pri padcu izpahnil desno roko v ramenu. Ponesrečenec se zdravi v celjski bolnici.

— **V celjski bolnici** je umrl v nedeljo 53letni dlnar Franc Dremel iz Drage pri Stični, v ponedeljek pa 17letni občinski revez Stefan Plemenitaš s Ponikve.

Tekoče zadeve mariborske občinske politike

Postavitev članov upravnega in nadzornega odbora Mestne hranilnice - Volitev cerkveno-konkurenčnega odbora za mestno in šolsko župnijo

Maribor, 3. junija. Na svoji seji 7. t. m. s pričetkom ob 18. v mestni posvetovalnici bodo razpravljali mestni svetniki o raznih tekočih zadevah komunalne politike. Na dnevnem redu je poročilo predsednika mestne občine in poročila odsekov.

V okviru poročila I. odseka bodo sklepali o naslednjih zadevah: Za sprejem v članstvo mestne občine prosi čevljarški pomočnik Franc Cugmus, notar Karol Gajšek je vložil prošnjo za prostovoljni sprejem v članstvo. Nadalje bo mestni svet izvolil člane upravnega in nadzornega odbora Mestne hranilnice po čl. 42. in 61. pravil. — Po volitvi cerkveno-konkurenčnega odbora za mestno in šolsko župnijo bodo sledile razne personalne zadeve.

II. odsek: Uporaba stranskih dohodkov za kritje oskrbe oskrbovancev v mestni oskrbnici. — Nedoletna Oskar in Vilbald Osim prosita za zvišanje vzgojne podpore. — Franc in Terezija Hraštnik prosita za sprejem v mestno oskrbnico, prav tako Helena Klokočnik, Ivan Grger, Terezija Šelekar in Anton Gaber. — Ivana Krajncova bodo oddali v hiralnico sv. Jožefa v Ljubljani, nedoletno Emo Persak pa v oskrbo.

Mariborske in okoliške novice

— **Slava 32. topniškega polka** bo jutri 5. junija v polkovni vojašnici vojvode Putnika. Mariborski topničarji slavijo svojo slavo kot spomin na dan, ko so pred 21. leti polkovne baterije prvič prodirle do Gosposvetkega polja. Dopoldne bodo tradicionalne polkovne slovesnosti, popoldne pa bo veselica vojakov. V današnjih časih ima polkovna slava mariborskih topničarjev poseben pomen domoljubja ter povezanosti z našo vojsko.

— **Načrti za tezensko reletno postajo potrjeni.** Poročali smo že svojčas, da so za zgradnjo tezenske radijske reletne postaje že kupljene parcele št. 645.646 in 647 na Tezmem. Zdi se, da se je ta zadeva pomaknila za korak naprej. Sedaj je namreč predložila Prosvetna zveza mestnemu gradbenemu uradu v Mariboru zadavne načrte, ki se nanašajo na postavitev in ureditev omenjene reletne postaje. Načrte je napravil inž. Stojan Globočnik. Gradbeni odbor mariborske mestne občine se je pečal s temi načrti in jih je odobril. Verjetno je, da bo misel radijske reletne postaje na Tezmem čim prej uresničena, saj so sedaj opravljene že vse formalnosti in vse predprijave, ki so bile za to potrebne. Obsejna javnost pričakuje, da se bodo dela čim prej pričela.

— **Vinogradniki,** ki doslej svojih vinogradov še niso skropili proti peronospori, naj skropjenje čim prej izvršijo, ker je v prihodnjih dneh pričakovati večji nastop boleznih zaradi toplejšega in vlažnega vremena. Onim, ki so prvo skropjenje že opravili pred 27. majem, se priporoča, da drugo skropjenje izvršijo do 6. junija. Banovinski vinarski in sadjarski zavodi.

— **Tombolska sreča.** Ob priliki nedeljske tombole studenških gasilcev je dobil prvi dobiček v gotovini (din 2000) Studenčan G. Petelinček, drugi dobiček (1000 din) pa Studenčanka Štefka Kavčičeva. Razen tega je bilo še šeststo drugih lepih dobikov.

— **Polni prelepi vtisov iz Zagreba** so se vrnili v Maribor naši malčki, ki so s tako prepričevalnim uspehom gostovali z mladinsko spevolgo »V kraljestvu palčkov« v Zagrebu, kjer so bili navdušeno sprejeti. Kakor znano, je bila nedavno uprizorjena ta mladinska spevolga v Mariboru v okviru ženskega krožka društva »Jadrana-Nanos«.

— **Odprta noč in dan s groba vrata...** V Razlagovi ulici 24 je preminila zasebnica Jožeta Steiner, stara 73 let. V Slovenski ulici št. 37 je umrla žena upokojenega višjega železniškega sprevodnika Marija Wolfova, stara 62 let. V splošni bolnici je izlilni upokojeni železničar Ignacij Kundič, star 60 let. Žalostnim svojcem naše globoko sožalje!

— **Zaključujemo račune protituberkuloznega tedna.** Ne dvomimo, da je bil moralni uspeh tedna na višku. Dal Bog, da bi ga finančni še nadkrilili. V glavnem gre seveda za to, da bi prinesel protituberkulozni teden čim izdatnejša gnotna sredstva in da bi se geslo tedna »Noben jetičnik brez bolniške postelje« čimprej uresničilo. Zato pozivamo ponovno vsakogar, da se svoječasto našemu dnevniku prične poštne polonice res poslužiti ter nakrže primeren znesek. Znano nam je, da se je pri prodaji nabiralnih listkov marsikdo izmaknil z iz-

Gledališka sezona gre h koncu

Uspešna vprizoritev Verdijeve opere »Ples v maskah« Navdušen sprejem ljubljanskega baletnega ansambla

Maribor, 3. junija

Še par predstav, pa se bodo za več mesecev zaprla vrata našega Talijanskega hrama. Ob koncu sezone 1939/40 lahko brez pretiravanja ugotovimo, da je bila letošnja gledališka sezona zelo uspešna, da je pokazala nadaljnjo rast ter napredek mariborskega dramskega in opernega oz. opernega ansambla. Poseben poudarek za ključku sezone 1939/40 je dala krstna predstava »Krisalide«, nato predstava Verdijeve opere »Ples v maskah« ter nastop ljubljanskega baletnega ansambla, ki gostuje tri večere zaporedoma v mariborskem gledališču.

Ko je mariborska opera tvegala lani vprizoritev Verdijeve »Aide«, je bilo ob nekaterih manj posrečenih kreacijah razbrati, da je bolje, ako se naš ansambl spričo posebnih razmer v Mariboru ne loti takšnih oper, ki jih v naših razmerah ne more umetniško in scenično zadovoljivo podati. Tedaj je prevladala misel, da je bolje, ako se mariborska opera omeji na vprizorjanje takšnih oper, ki ne predstavljajo za mariborske razmere tveganega poizkusa. Takšna opera je n. pr. »Ples v maskah«. Mariborska vprizoritev je povsem ustrezala pričakovanjem in je bila vsestransko pozitivna. Le v sceničnem oziru in v pogledu zunanjih efektov, ki pri vsaki operi neobhodno potrebni, bi bila na mestu večja pubodnost, pred katero ne morejo držati niti takšni oziri, kakor so n. pr. sklicevanja na potrebo varčevanja itd.

Lojze Herzog je podčrtal partne motive,

ki predstavljajo izvirnost operne melodioznosti ter izredno razgibano ritmičnost Verdijeve glasbe, ki tako zelo označuje to prelopo klasično opero. Do podrobnosti je izdelal nekatere značilne detaje, ki se odražajo v živahnosti duetov, tercetov itd. Posvetil je posebno pažnjo vztrajnemu kontaktu med vsemi sodelujočimi čimtelji, med solisti, zborom in orkestrom. Dostojanstveno je zvenela in orkestru Lukeževa harfa.

Režiser Vladimir Skrbinek je izkušen in več operni režiser. Zunanjo podobo je prilagodil vsebini in poteku opernega dogajanja. Njegova priredba omogoča naglo vrstitev šestih slik. Izbraba odskega prostora je bila smiselna in dobra. Zeleti je le še učinkovitejša zunanje priredbe, kar je pri operi skoraj neobhodno potrebno.

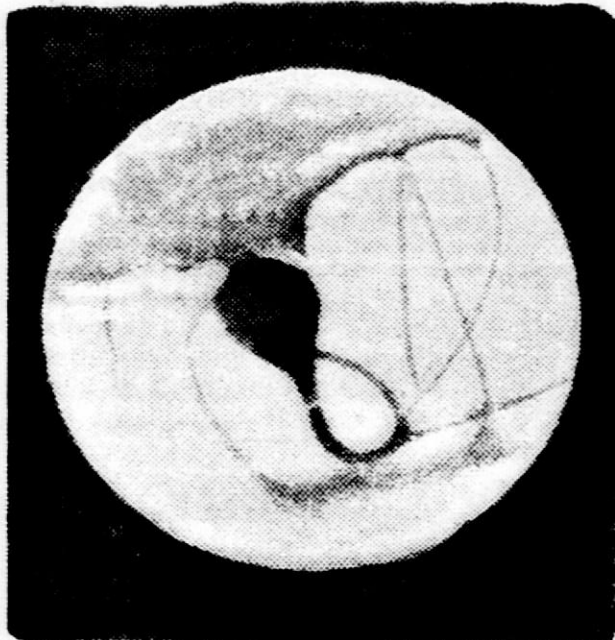
K lepemu uspehu, s katerim se lahko ponašata dirigent L. Herzog in režiser V. Skrbinek, so pripomogli predvsem solistični pevci in pevke. Kot Amelija je gostovala gđ. Vera Majdičeva, ki je mariborskemu kulturnemu občinstvu še dobro v spominu od lanske »Aide«. Njena Amelija je prepričevalna. Njen prodorni sopran, ki se ubrano razvija navzgor in navzdol, je prijetno zazvenel v tretji sliki, v prizoru vedeževalke Ulrice. Dramatično je dober njen glas v znani ariji v 3. sliki ter ob prošnji za slovo z otrokom v 4. sliki, skladno je odpevala z Ricardom A. Manoševskega znameniti ljubavni duet v 3. sliki. Njeno dragoceno sodelovanje je zagotovilo operi lep uspeh. A. Manoševski je pel Ricarda z mehkim občutjem. Navzlic bolni-

Skrivnosti planeta Venere

Astronomi sklepajo, da je Venera mnogo mlajša kakor Zemlja

Venero opazujemo zlasti spomladi kot krasno izredno svetlo zvezdo zlate barve. Poznamo jo kot večernico. Venera je sicer vedno najjasnejši planet na nočnem nebu, toda spomladi je še posebno svetla. Astronomi pravijo, da je v lesku.

Izredno jasnost Venere je treba pripisovati ne le njeni bližini, temveč tudi velikosti, posebno pa njeni sposobnosti, da odbija solčne žarke. Ta sposobnost je pri Veneri mnogo večja kakor pri katerem drugem planetu. Razen tega je Venera približno dvakrat večja kakor Mars, skoraj tako velika kakor Zemlja in približuje se nam izmed vseh planetov najbolj. Venera se približuje Zemlji celo mnogo bolj kakor Mars, in sicer za celo petino Marsove oddaljenosti, okrog 10.000.000 km. Le malo nebesnih teles se giblje še v tesnejšem sosedstvu Zemlje in še ta so komaj v primeru z Venero le drobci gmote, pa naj je to Eros, Adonis ali kateri drugi izmed malih planetov, a vendar vemo o Veneri zelo malo, mnogo manj kakor o mnogo bolj oddaljenem in manjšem Marsu. Kakšna je njena površina? Še z nobenim daljnogledom je niso mogli dojeti. To ovira nenavadno gosto ozračje, tako gosto, da nam ne morejo pomagati nič tudi infrardeči žarki. Astronomi pa naletijo tudi na druge težave. Mnogi poskusi so se že ponesrečili, da bi proučili skrivnosti Venere.

Mars

O sestavi ozračja na Veneri do nedavne dobe niso vedeli skoraj nič določnega. Astronomi so že ob koncu prejšnjega stoletja dokazovali, da na Veneri ni skoraj nič kisika in ne vodnih par. Do l. 1930 so mislili na podlagi teoretičnih proučevanj, da je Venerino ozračje sestavljeno največ iz ogljikove kisline. Šele l. 1932 se jim je posrečilo ugotoviti, in sicer s spektralno analizo in natančnimi laboratorijskimi eks-

perimenti, da obstoji to ozračje tudi iz ogljikovega oksida. L. 1934 so pa ugotovili, da je ogljikovega oksida v ozračju Venere celo več, kakor kisika na Zemlji.

Morda koga preseneča, da imata dva planeta, Zemlja in Venera, ki sta sicer skoraj enake velikosti in približno enako oddaljena od sonca, tako različno ozračje, toda to ni nič nenavadnega za ozračje Venere, nenavadno je le ozračje na Zemlji. Tudi na Zemlji bi teoretični morali nujno računati s podobno atmosfero, sestavljeno iz ogljikovega oksida. Zemlja bi si namreč, ko je bila še v žarečem stanju, ne mogla ohraniti prostega kisika in sicer zaradi tega, ker je hitrost molekulov kisika pri takšni temperaturi večja, kakor hitrost, kakršno ti molekuli potrebujejo, da premagajo težnost. Vodik, kisik in helij so imeli pri nastanku planetov takšno hitrost na vseh manjših planetih in lunah. Niso mogli torej ostati na teh planetih, čeprav so bili njihovi molekuli vezani s težjimi molekulami, kakršni so ogljikovega oksida, in tako so ostali manjši planeti brez ozračja, v kakršnem lahko živi človek. Nasprotje torej teoriji, da je na Zemlji kisik. Vprašanje je sicer, če je morda ta teorija zmotna, toda prirodoslovna veda tega ne more odkriti. Bolj verjetno je, da moramo iskati nastanek kisika na Zemlji v poznejši dobi, ko je bilo zemeljsko površje že ohlajeno. Kisik je torej poznejši, da se tako izrazimo, stranski produkt, ki se je pojavil z oprostitvijo iz ogljikovega oksida morda zaradi delovanja rastlin. To ni nemisljena hipoteza, kajti v dolgih bioloških dobah je šel ves kisik že nekajkrat skozi spojine rastlin in premoga, ki je nastal iz rastlin, je toliko, kolikor ga je bilo treba za nastanek kisika iz ogljikovega oksida. Pri tem je tudi znano, da količina kisika v ozračju niha, a po dosedanjih izkustvih ga je v ozračju čim dalje manj, kar dokazuje proučevanje Marsa.

Venera je torej po svojem ozračju silka Zemlje v pradedni, pred več milijoni leti, Mars nam pa kaže, kakšna bo naša Zemlja, ko bo ostarela in ko bo že skoraj brez kisika njeno ozračje. Ogljikov oksid, čeprav odbija večino solčnih žarkov, zadržuje ter zvišuje toploto planeta in tvori na Veneri nekakšno steno rastlinjaka. Verjetno je, da je na Veneri mnogo toplejše kakor na Zemlji, zlasti še, ker je tudi bližje soncu. Z daljnogledom si pri proučevanju Venere ne moremo mnogo pomagati. Kljub temu astronomi opažajo s pomočjo daljnogledov na Veneri svetlečise lise, ki se pa kažejo v višjih plasteh njene atmosfere. Prejšnje čase so mislili, da so to oblaki. Ker pa je na Veneri malo izhlapevanja teh par, si to sedaj razlagajo drugače. Zato je bolj verjetno, da so tista svetlejša mesta ožarjeni plini kakor pa, da so oblaki. Gre torej za nekakšen polarni sij. To vprašanje še proučujejo in šele čez nekaj časa bomo vedeli, za kaj prav za prav gre.

tem je, da so vsi slepi in da se slepota podeduje od rodu od rodu, od očeta na sina. Ti ljudje se pa zaradi tega vendar ne čutijo nesrečne, ker nimajo nobenih predstav o drugačnih ljudeh, ki niso slepi. Preživljajo se vsi sami s kmečkim delom. Njive obdelujejo zelo primitivno. Izdelujejo si sami vse orodje in celo obleke.

V Avstraliji blizu malega mesta Coolgardie, na koncu pečene pušave je občina samcev, ki se imenuje Calgoney. Zakaj se prebivalci te vasi nečejo ženiti? Ali so morda okuženi s kakšnim posebnim bacilom, ki se imenuje sovražstvo do žen? Nikakor ne. Njihova bolezen je druge vrste in imenuje se lakomnost. Dan za dnem, ne glede na vreme se odpravljajo možje iz Calgoneya v pušavo na lov za zlatom. V občini ni nobenega izvora vode, tako da morajo vodo shranjevati v velikih posadah za dalje časa. Vodo v tistem kraju prodajajo kot najdragocenejšo blago. Zakaj torej v tej vasi ne trpe nobene žene? Pač zaradi tega, ker bi nobena ženska najbrže ne prenesla lahko takšnega podnebnja, kjer vlada skoraj neprestano silna vročina. Razen tega bi pa navzočnost žensk zbujala prepire, ki bi se lahko krvavo končali, kajti lovci za zlatom niso nikakor nežni ljudje, temveč zelo razdražljivi, ker je njihova življenjska borba zelo brutalna. To je pa dovolj razumljiv razlog, zakaj v Calgoneyu ni žen.

V kraljevini Hedžasu je mestce Saafed, ki šteje okrog 1.200 prebivalcev. Skoraj vsi so oboroženi hašiša, tega groznega opojnega sredstva, v primeru s katerim je morfil nedolžno mamilo. Trdijo, da uživanje hašiša nudi rajsko razpoloženje, a odškodnina za to je prehuda. Ljudje, ki uživajo hašiš dalje časa, morda nekoliko let, postanejo prej ali slej blazni. Predočimo si sedaj to čudno mesto. Njegovi prebivalci se sleherni popoldne opotekejo v hašiševem opojenju ter blodijo po ulicah na pol blazni. Može, ki so stari nad 45 let, so že razvaline v fizičnem kakor duševnem pogledu. Življenje nekaterih posameznikov, ki so še zdravi, ni v tem okolju posebno prijetno.

V višini 3.200 m nad morjem pod večnim snegom vrhov Himalaje leži vas Soutirja nad hindustansko planoto. Tu žive sloviti jaanovidci Yogi. Po njihovi veri živi sleherni Ind, ki se ravna po verskih predpisih, med ljudmi le majhen del svojega življenja.

Čim postane človek 50 let star, mora povestiti ostanek svojega življenja božjim stvarim in študirati Brahmanovo piramido. Ti sveti možje, ki so dosegli popolno discipliniranost svojega telesa, so si pridobili posebne mistične sposobnosti duševnega gledanja in zato so si izbrali to oddaljeno naselje, da bi se pripravili za svoje bodoče življenje, ko bodo živeli v drugi obliki, doslej jim še neznan, določeni z večnimi zakoni o metamorfizi.

Med najbolj čudovitimi naselji na svetu so nedvomno tudi nepristopni kraji v sosedstvu Amazonke, kjer živi edino plemo, ki se ni naučilo nikdar izražati svojih misli s besedami. To primitivno plemo se poslužuje za govor izključno kretenj in nima niti pojma o govorjenem jeziku ter živi nomadsko življenje. Svoje mrtve izpostavljajo na sonce, ki opravi svoje. Nemški učenjak dr. Franck je privedel s seboj izmed tega plemena mlado dekle, ki se celo po petih letih utrudljivega učenja ni moglo naučiti več kakor pet besed. Te dejake je treba prištevati med ljudi najnižje stopnje inteligence. Učenjaki mislijo, da je bilo to plemo nekoč ločeno od drugih plemen po nekaki elementarni katastrofi in da se od tedaj ni več duševno razvijalo.

Najpopolnejši mikroskop iznajden

Sredi vojne je znanstveni svet presenetila senzacionalna vest iz Berlina. Mlademu nemškemu fiziku baronu Manfredu von Ardenneu se je posrečilo sestaviti mikroskop, ki po svoji popolnosti presega vse aparate te stroje in nam odpira pogled v doslej neznan svet.

Molekuli so bili že fotografirani s pomočjo modernega mikroskopa, sedaj se je pa znanost še bolj približala cilju, ko se bo človeku posrečilo zagledati tudi atome. Kako neznamiti drobci so atomi, si ne moremo predložiti niti z vidno predstavo. Univerzalni elektronski mikroskop, ki ga je von Ardenne sestavil s podporo nemškega znanstvenega društva, povečuje tako zelo, da so vidni drobci s premerom milijontinke milimetra. To so drobci, ki so le okrog 3 do 4 krat večji od atoma. Sedanja najpopolnejši svetlobni mikroskop povečuje 500.000krat in neznatne drobce ultramikroskopa je sedaj mogoče videti tudi plastično v prostoru. Posebna priprava omogočuje izdelavo stereoskopskih slik. Na teh slikah so n. pr. prikazane plastične bakterije. S tem je odprt pogled do resnične konstrukcije najmanjših delcev gmote.

Z novo iznajdbo stojimo na pragu neznanega sveta. V področju, v katerem se nam nudi pogled z elektronskim mikroskopom, se odpirata bistveni deli organskega življenja. V tem področju so nadmolekularni konstrukcijski deli organske gmote in celo številni molekuli organskih spojin. Smemo pričakovati, da nam novi mikroskop omogoči pogled do stanic in nam odkrije sestavo staničnega jedra, nositelja dednih lastnosti. Tako nam bo omogočeno zasledovati doslej še ne dovolj raziskane biološke procese.

S sodelovanjem Zavoda Viljema za fizikalno kemijo in biokemijo so že dosegli prve uspehe. Naj samo omenimo proučevanje strukture katalizatorjev v pomembnejših kemičnih procesih, dalje raziskovanje staničnega, bromovih spojin srebra in najrazličnejših kristalov.

Novi elektronski mikroskop bo najbrže

omogočil presenetljiv napredek v bakteriologiji. Obetajo si, da bodo odkrili številne povzročitelje človeških, živalskih in rastlinskih bolezni, tako zvrste virusov, ki jih doslej še ni zagledalo človeško oko. S pomočjo novega mikroskopa je mogoče opazovati viruse raznih bolezni bolj jasno, kakor je n. pr. mogel bakteriolog Koch s svojim mikro-kopom bakterije.

Novi univerzalni elektronski mikroskop ni le znanstvena senzacija, temveč ima dalekosežen pomen za nadaljnji napredek v medicini in tehniki.

Po 300 letih odkrit zlati rudnik

Manuel Torrez je star 70 let, a se veseli, da bo na stara leta obogatel. Pričakuje, da se bo dokopal do zlata, ko bo skopnel sneg na kolaradskih gorah. Venera namreč, da je odkril visoko v gorah južnega Colorada skrivnostni rudnik, v katerem so španci pred 300 leti pridobili ogromno zlata. Rudnik je odkril lani v jeseni, toda preden si je lahko vzel s seboj vzorec rudnine s kremenom, ga je presenetil tako silen snežni vihar, da se je moral naglo vrniti. Nedavno je odpotoval zopet na planine v upanju, da bo rudnik našel.

Torrez je odkril rudnik po starem lesu, ki je ležal v puščini. Čutil se je, odkod se je vzel tam les, saj daleč okoli ni nikjer gozdov. Zato je začel kopati na tistem kraju in skoraj bi padel v zapuščen rudniški rov, ki ga je odkril pod seboj. Imel je le malo časa, da si je bežno ogledal stari zapuščen rudnik.

Rudnik je blizu gore Culebra in je bil zelo slovit. Njegovi lastniki, španci, so baje opustili delo v rudniku pred 300 leti, ko so jih poklicali nazaj v Evropo, kjer je besnela tedaj vojna. Pridobilno zlato so baje odnašali s skoraj nepristopnih gor otroci Indijancev. Odnašali so pa tudi izkopano zemljo, zato da bi ostal rudnik skrit ter da bi izkop ne opozarjal nanj. Ko so lastniki odpotovali, so vhod v rudnik skrbno zakrili. Pustili so tam le kos lesa, ki je označeval zakrit vhod v rudnik. Vprašanje pa je, če je les ostal v resnici tako dolgo ohranjen in če je Torrez res odkril znameniti stari rudnik.

Novo lovsko letalo

Poveljstvo za obrambo angleške obale je prejelo prvo serijo novih vodnih letal tipa »Lerwick«. To je monoplan z dolgimi krili, ves iz kovine, zgrajen nalašč za izvidniške polete na velike daljave. Letalo ima dva motorja. Kakor letalo tipa Sunderland, je tudi »Lerwick« izvrstno oborožen za obrambo. Razpetina njegovih kril znaša 27 m. Letalu streže šest mož. To najnovejše letalo presega po svoji brzini vse, kar se je doslej pojavilo v vrsti lovskih aeroplanov.

Čudni kraji in ljudje

Zapuščeno mesto — Naselje slepih — Občina brez žensk Mestece blaznih — Zaostalo pleme brez daru govora

Ali poznate mesto mrtvih? To je mesto, ki je nekaj čvetelo in se njegovi prebivalci niso nič ločili od prebivalcev drugih krajev, toda, kje so sedaj? Mesto je ostalo prazno in cestni tlak prerasča trava, avtomobili ne parkirajo več v ulicah in nikjer ne vidiš žive duše. Ta slika je povsem nasprotna predstavam, kakršne imamo o mestih. In vendar obstoji tak kraj, mestece Silverville v Skalnatih gorah v Ameriki. Zdi se, kakor da so prebivalci čez noč zapustili mesto in se niso več vrnili. Ostala so še cela okna in v mnogih hišah najdemo tudi pohištvo. Kljub temu vlada v vsem mestu mrtvaška tišina in v hišah so se naselile sove in netopirji. Vse je zapuščen in na ceste ne stopi živa duša, vendar pa je tudi v tem primeru izjema. V Silvervillu živi edini prebivalec Tom Sawyton, star že 90 let.

Zgodovina tega mesta je izredno nenavadna. 1892 so začeli domnevati, da so v neposredni bližini sedanjega mesta Silverville bogata ležišča srebra. Ljudi se je lotila vročina in iz vseh strani sveta so se začeli tam zbirati, predvsem pustolovci, ki bi radi naglo obogateli. Nastala je nova občina z 8.000 prebivalci. Prebivalci novega mesta so živeli v silnih težkočah, ker ni bilo skoraj nič pitne vode.

Lov za srebrom je trajal le pol leta. Nekaterim se je res posrečilo pridobiti veliko bogastvo, večina jih pa je ostala prav tako revna, če niso še bolj obubožali, kakor so prišli. Srebrna žila je bila kmalu povsem izčrpana. Vse nadaljnje iskanje je bilo za-

man. Kakor je mesto naglo nastalo in kakor so se ljudje naglo zbirali, prav tako so ga začeli nenadno zapuščati. Najprej so ga zapustili pustolovci, ki so hoteli čez noč obogatiti. Ker so bili življenjski pogoji v Silvervillu zelo težki, so ljudje novo mesto Silverville še tem lažje zapuščali. Po nekaj mesecih je ostalo v njem le nekaj sto fanatikov, ki so kljub vsemu verovali, da so v bližini še ležišča srebra. Minilo je še nekaj mesecev, preden so tudi najzvestrejši zapustili obljubljeni kraj, ko je pitne vode skoraj povsem zmanjkalo. Eden izmed iskalcev srebra je namreč z eksplozijo, ko je razstreljeval skale, zapril vodno žilo. Življenje v Silvervillu ni bilo več mogoče. Ostal je le stari nočni čuvaj. To se je zgodilo že pred 40 leti. Že 40 let živi Tom Sawyton v čudnem fantastičnem mestu. Po več ur na dan zbira vodo, da bi ne umrl od žeje, toda mesta noče zapustiti. On je edini, ki še vedno veruje, da bo vendar našel srebro. Hiše so začele počasi razpadati, ceste sta prerastla trava in plevel, v hišah pa se naseljujejo netopirji. Stari čuvar, ki živi sam v tem mestu, tako podobnem zakletim krajem, ne spre govori nikdar besedice.

Ali je morda na svetu še bolj čudno mesto kakor je zapuščen Silvervill? Da. Sredi nedostopnih gor v Ekvadorju so pred nekaj leti odkrili skrito dolino, ki jo domačini imenujejo »Aftnac«. V tej dolini živi plemo domačinov, ki šteje okrog 150 ljudi. To je okrog 30 družin. Najčudovitejše pri-

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklicni, izjave beseda din 1— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

PSIHOGRAFOLOG PARADISO v Ljubljani — hotel Slon. Stranke sprejema od 8. do 12. in od 14. do 19. ure. 1459

Oglašuj male oglase v Slovenski Narod. Najmanjši znesek 8.— din.

UGODEN NAKUP Veliko izbrano letnih damskih čevljev po zelo nizkih cenah. Vam audi trgovina.

»EDU« CEVLJI Vošnjakova 2 (Gospodstvska c 12). 27. t.

SVEŽE ČRESNJE 1. a, kg din 6.—, v košarah po 45 kg, franco voznika, razposilja G. Drechsler, Tuzla. 1450

TRAJNO OUDENJE s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah, Vam napravi z najnovejšim aparatom. Cene nizke. — »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 1273

KLIŠEJE ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

DOPISI Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

KDO POSODI ljubki zdravi dami din 3000 do avgusta? Za revanzo briljanten. Ponudbe na upravo Naroda pod »Takoje«. 1460

POUK

Strojepisni pouk večerni tečaj, vpisovanje in pričetek pouka poljuben. Kristofor učni zavod, Domobranska c. 15. 738

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

KOSILNI STROJ rabljen, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na: Janko Košak, ključavničar, št. Rupert, Dolensko. 1456

KUPIM MOTOCIKEL

Harley Davidson 750 ccm novejšje tipe. Ponudbe s točnim opisom na naslov Radomir Ivković — Novi Sad, Dunavska ul. 29. 1455

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

Izvrstna MEDICA barva ustne in tla! Dobite jo v MEDARNI Ljubljana, Židovska ulica 6

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postal na vseh valovih, strokov. Glavni, roman, novele, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, oglasni natečaj, smešnice. Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran! UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Makulturni papir

proda uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

105

Gilbert se je na mah ustavil, prekrizal roke na prsih in dvignil proti napadalcu obraz izredno trdega izraza, dasi je bil nenadoma zelo prebledel.

— Ah, past! — je vzkliknil.

Njegov nastop in njegov glas sta izdajala tisto nobleso moralnih dejanj ter kakor blisk učinkujejo točnosti in pravilnosti, s katero se odlikujejo ljudje takega kova. Reči, kar je treba reči, storiti, kar kaže storiti v trenutku nenadnega napada... To učinkuje vedno lepo, čeprav gre samo za rokoborčev hladnokrvnost.

Markiz de Valcor je vrgel proč svojo palico. Ali je mogel udariti presenečenega, neoboroženega človeka, ki ga je sprejel brez nezaupanja?

— Ali ste znoreli, — je vprašal Gilbert mirno. Renaud ni odgovoril, temveč se je vrnil k mizi in zvel znova album v roke.

Iztrgal je iz njega eno fotografijo, raztrgal dotični list, ne meneč se za to, da bo album pokvaril,

potem se je pa znova obrnil k princu, držeč v roki iztrgano fotografijo.

— Vse te podobne fotografije mi morate izročiti, — je zaklical. Prisezite mi, da uničite posnetek, potem mi boste pa odgovarjali za to, ker ste osramotili neko dekle.

Markizu je od jese kar sapo zapiralo.

Gilbert se je smelo in mirno nasmešnil.

— Čemu to? Saj to je fotografija moje ljubice, Bertrande Gaelove. Mar nimam pravice...

— Dobro veste, vi podli pohotnež, da je to presenetljiva podobnost z gospodično de Valcor. Da bo vaša nečuvna perfidnost še večja, bi radi, da bi imela Bertranda enako frizuro kakor moja hči Michelina, da bi si dala lase barvati temno... In ta nekoliko nagnjena glava dela podobnost z mojo hčerko še večjo. Moja hči!... Ah, to je moja hči!... In že je ležal album na tleh.

— Gospod, — je dejal Gilbert, — obžalujem, da je ena izmed mojih ljubic tako zelo podobna gospodični de Valcor. Če nič drugega, obžalujem že zaradi vas to podobnost... Zavoljo sebe bi je ne obžaloval. Gospodična Michelina je zares zelo lepa.

Markizu so začele oči. Od jeze je zaškripal z zobmi. O, s kolikim veseljem bi ga ubil. Toda kaj je mogel storiti.

— Kaznujem vas drugod... je siknil ves iz sebe od jeze.

— Kar poskusite to, — ga je zavrnil princ. Izvolite. Toda prej mi povejte, kaj vas je privedlo k

meni? Ta album?... Kaj ga niste poznali, dokler niste prišli k meni?

— Ne, — je odgovoril markiz, ki se je ta čas za silo obvladal.

Zamahnil je s fotografijo v roki.

— Kaj? Gospodična Michelina, — je vprašal Gilbert, ki nalašč ni hotel razumeti namigavanja.

— Ne, gospod, Gospodična de Valcor nima nobene opravke s smešnim fantičem vašega kova. Gre za Bertrando Gaelovo.

— Ali naj razumem to počastitev kot izzivanje, ki ste mi ga malo prej napovedali. Z veseljem ga sprejemam. Opozarjam vas pa, da bi utegnilo biti gospodični de Valcor neprijetno, če bi moral najini priči izgovarjati njeno ime.

Renaudov pogled se je ustavil na ciničnem razuzdancu. Kaj? Ta podlež naj bi bil hladnokrvnejši od njega?

Še malo prej je prvič v svojem življenju čutil, da je ves iz sebe od jeze. To se ni smelo več ponoviti. To sta mu prepovedovala previdnost in ponos. Zato je zbral vso svojo hladnokrvnost in odgovoril:

— Vaša opazka je umestna, gospod... Prekličem namreč svojo besedo. Pač vam pa prisolim zausnično, ki jo zaslužite v takih okoliščinah, ko ne bo mogoče vpletati ženskih imen v najine račune. Zdaj pa čujte, kaj me je privedlo k vam. Ali hočete ravnanje pošteno z Bertrando Gaelovo ali ne?

— Kako se pa tiče to vas? — je vprašal Gilbert.

— Nimam vzroka pojasnjevati vam to. Odgovorite mi.

— Nimam vam kaj odgovoriti.

Nasprotnika sta obmolnila. Stala sta si iz oči v oči blede od jeze, oba srdito žarečih oči. Markiz je znova povzel besedo.

— Slučajno sem bil priča, ko se je hotelo ubogo dekle končati življenje.

— Končati življenje?... Bertranda je poskusila samomor — je vzkliknil Gilbert.

To pot se je hladno princovo srce skrčilo in na obrazu se mu je poznalo, da ga je ta vest globoko pretresla.

— Da... vrgla se je pod moj avto s svojim — vašim otrokom.

— Z otrokom!...

— Carobna beseda... Nemir in radost hitrejša in minljivejša od bliska sta prešinila princa. Toda njegov obraz je kmalu zopet dobil trde, zaničljive poteze.

— Čeprav nisem dolžan polagati vam nobenih računov, vam lahko svečano izjavim tole — je dejal. Nisem odklonil Bertrandi pomoči v mejah mojih sredstev, ki so pa zaenkrat občutno skrčena. Toda nji se ni zdelo niti potrebno obvestiti me, da je postala mati. Zadržne čase se je skrivala pred menoj, da mi ni znan njen naslov. Saj niti vedel nisem, da se je otrok rodil.

In Gilbert je porogljivo pripomnil:

— Upam, da mi ne boste svetovali, naj priznam otroka za svojega.

— Zakaj pa ne? — je vzkliknil de Valcor.

Gairlancev obraz se je spajal od jeze.